

Rapport activiteitenplan

Kreelseweg 94, Ede

Status van het
document:

Definitief

Datum: 11-06-2026

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp
Projectnummer
Klant
Auteur
Gecontroleerd door
Vrijgegeven door
Datum
Versie
Documentreferentie

Handelsregister 30129769
Vergunningsaanvraag
51026676-002
Gemeente Ede
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
11-06-2026
D1
NL26-648800269-175620

Inhoudsopgave

		1
	Algemene informatie	2
	1.1 Inleiding	2
	1.2 Deskundige begeleiding	2
	1.3 Locatiegegevens en huidige situatie	3
2	Activiteiten en planning	4
	2.1 Activiteit en eindbeeld locatie	4
	2.2 Werkwijze en planning werkzaamheden	5
	2.3 Goedgekeurde gedragscode(s)	5
3	Onderzoeksmethodiek en resultaten	6
	3.1 Onderzoeksmethode	6
	3.2 Onderzoekresultaten	9
	3.3 Actualiteit inventarisatiegegevens	17
4	Soorten en verbodsbepalingen	18
	4.1 Huismus	18
	4.2 Boerenwaluw	18
	4.3 Zwarte roodstaart	18
	4.4 Kerkuil	19
	4.5 Algemene vogelsoorten	19
	4.6 Vleermuizen	19
	4.7 Marterachtigen	19
	4.8 Samenvatting	20
5	Doel en belang van de activiteiten	21
6	Alternatieven	22
	6.1 Alternatieve locatie	22
	6.2 Alternatieve inrichting	22
	6.3 Alternatieve werkwijze	22
	6.4 Alternatieve planning	22
7	Mitigerende maatregelen	24
	7.2 Doel maatregelen	33
	7.3 Effectiviteit maatregelen	33
	7.4 Uitvoering maatregel: monitoring	34
	7.5 Zorgvuldig handelen	34
8	Staat van instandhouding	35
	8.1 Huismus	35
	8.2 Kerkuil	35
	8.3 Overige vogelsoorten	36
	8.4 Gewone dwergvleermuis	36
	8.5 Gewone grootoorvleermuis	36
	8.6 Steenmarter	37
	8.7 Wezel	37
9	Conclusie en samenvatting	38
	9.1 Conclusie	38
	9.2 Samenvatting	38
	Geraadpleegde bronnen	39
	Bijlage 1 Omgevingswet	40

1 Algemene informatie

1.1 Inleiding

De gemeente Ede heeft Sweco opdracht gegeven voor het opstellen van een activiteitenplan in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. Deze omgevingsvergunning wordt aangevraagd ten behoeve van de voorgenomen ingreep aan diverse agrarische opstallen nabij de Kreelseweg 94 in Ede.

Uit het aanvullend ecologisch onderzoek dat door Sweco in 2025 is uitgevoerd (rapport 1026676-001, d.d. 22-01-2026), blijkt dat binnen de onderzoekslocatie o.a. steenmarter, kerkuil, zwarte roodstaart, gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, huismus, wezel en algemene soorten zoals, witte kwikstaart, ree, haas en vos aanwezig zijn.

Zonder het treffen van passende maatregelen en zonder een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie leiden tot een overtreding van de Omgevingswet, met name ten aanzien van huismus, kerkuil, zwarte roodstaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en steenmarter.

Zonder het nemen van maatregelen, is sprake van overtreding artikel 11.37 lid 1b, artikel 11.46 lid 1b, artikel 11.46 1d en artikel 11.54 1b van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van de Omgevingswet. Voor deze artikelen wordt een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd. Om negatieve gevolgen te voorkomen, worden mitigerende maatregelen uitgevoerd die onder andere bestaan uit het realiseren van en permanente verblijfplaatsen voor de steenmarter, huismussen, vleermuizen, zwarte roodstaart en kerkuil. De vergunning wordt aangevraagd voor de periode na het verlenen van de vergunning tot en met vijf jaar later.

De projectnaam is:	Activiteitenplan agrarische opstallen nabij Kreelseweg 94 te Ede
Naam organisatie:	Gemeente Ede
Adres:	Agrarische opstallen nabij Kreelseweg 94 te Ede
Postcode en plaats:	6718 SK Ede
Naam contactpersoon:	[REDACTED]
Telefoonnr. contactpersoon:	0318 [REDACTED]

1.2 Deskundige begeleiding

De deskundige die betrokken is bij het project, betreft een ervaren ecooog¹. Sweco is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

¹ Alle ecologen van Sweco hebben op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of • Zijn als ecooog werkzaam voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of • Zetten zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

1.3 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie ($\pm 1,2$ ha) betreft enkele agrarische opstallen nabij de Kreelseweg 94. Deze opstallen behoren niet tot de kavel van de Kreelseweg 94, maar hebben ook geen eigen adresgegevens. In figuur 1.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1.1 Luchtfot van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een agrarisch bedrijf met opstallen, verharding en gazon met struiken. Tot de onderzoekslocatie behoren de agrarische opstallen bestaande uit de noordelijk gelegen ligboxenstal, de open wagenschuur met een kleine loods in het midden van de onderzoekslocatie en de zuidelijk gelegen voormalige jongveestal. Deze opstallen werden tot enkele jaren geleden gebruikt voor het houden van koeien op de onderzoekslocatie. Deze deelactiviteit van het agrarisch bedrijf is echter gestaakt. Het westelijk gelegen woonhuis en bijbehorende tuin en erf behoren niet tot de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie is gelegen op de landbouwenclave Noord Ginkel, een gebied dat geen deel uitmaakt van het Natura 2000-gebied de Veluwe, maar wel aan alle zijden is omringd door dit Natura 2000-gebied. De onderzoekslocatie zelf ligt in het westelijke deel van de landbouwenclave, ten zuiden van de Kreelse plas. Verder naar het westen en zuiden ligt de Edese Heide. Verder naar het noorden en oosten zijn diverse bosgebieden gelegen.

2 Activiteiten en planning

2.1 Activiteit en eindbeeld locatie

De initiatiefnemer is voornemens de hiervoor genoemde opstallen op het agrarisch erf te saneren en de bebouwing deels te renoveren. In de huidige situatie worden de noordelijke ligboxenstal, de zuidelijke jongveestal en de loods naast de wagenschuur gesaneerd en gesloopt. In de voorgenomen situatie wordt de wagenschuur gesaneerd van asbest en daarna gerenoveerd; bij deze schuur wordt uitsluitend het dak en de gevel vervangen, waarbij de bestaande functie in hoofdzaak behouden blijft. Zie figuur 2.1 voor de te slopen gebouwen en figuur 2.2 voor het ontwerp.

De jongveestal en de noordelijke ligboxenstal worden daarentegen volledig gesloopt. Omdat in de bebouwing beschermde soorten voorkomen, wordt in het plan rekening gehouden met het wegvallen van ecologische functies als gevolg van de sloop. Om dit te ondervangen wordt de wagenschuur behouden, gerenoveerd en ingericht als vervangende (potentiële) verblijf- en nestgelegenheid voor soorten waarvan verblijfplaatsen in de te slopen schuren verloren gaan. In figuur 2.1 wordt aangegeven welke schuren er worden verwijderd.

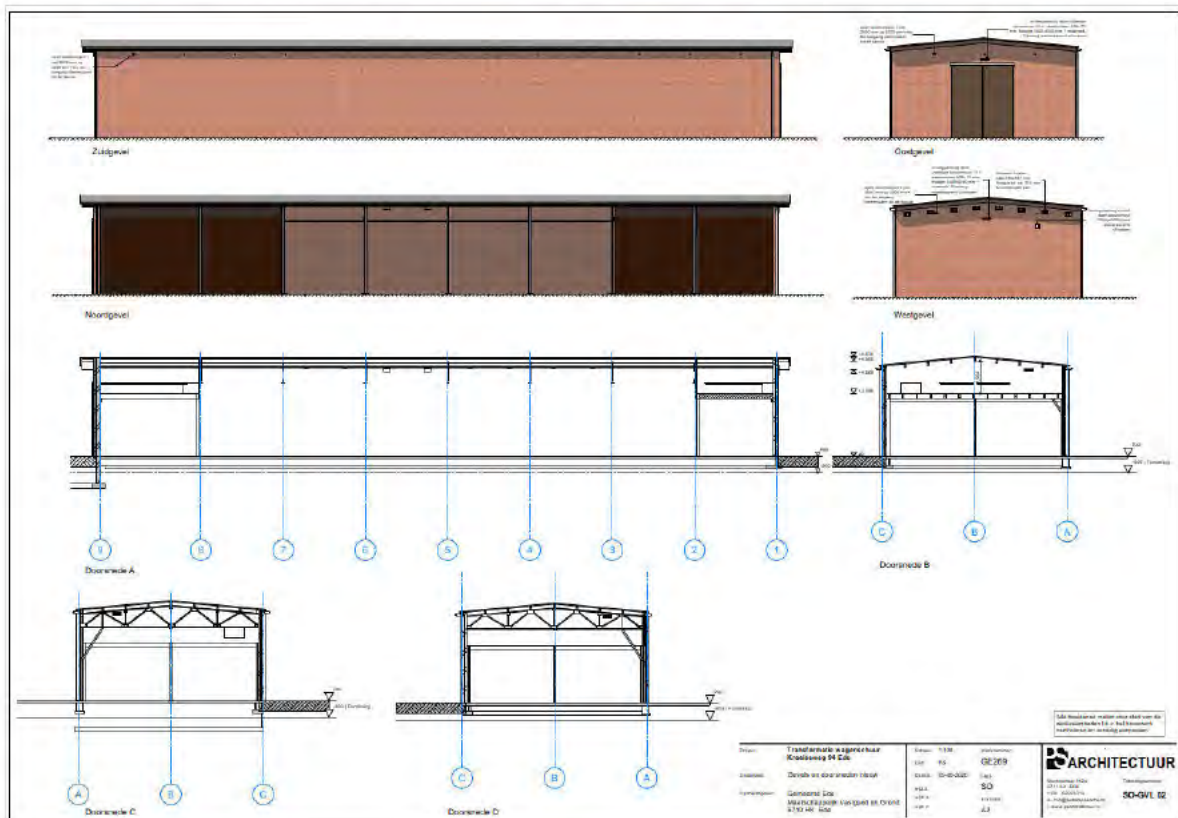
Figuur 2.1 Fasering van de werkzaamheden.

Het project wordt in twee fasen uitgevoerd. In de eerste fase (start najaar 2026) wordt het zuidelijke deel aangepakt, bestaande uit de jongveestal, de wagenschuur en de aangrenzende loods. De werkzaamheden starten met het saneren van de wagenschuur, die behouden blijft, en het slopen van de zuidelijke jongveestal en de, aan de wagenschuur grenzende, loods. De noordelijke ligboxenstal blijft tijdens deze werkzaamheden behouden, zodat soorten die in de ligboxenstal verblijven geen verlies van verblijfplaatsen ondervinden.

Vervolgens worden, buiten de balts- en kraamperiode van de gewone dwergvleermuis, de werkzaamheden uitgevoerd aan de te behouden wagenloods (winter 2026-2027). Deze wordt gerenoveerd en geschikt gemaakt als nest- en verblijfplaats voor diverse soorten. Voor de zwarte roodstaart geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden en dat de nestkasten vóór het broedseizoen van 2027 weer aanwezig zijn.

Na afronding van deze fase zijn de nieuwe verblijfplaatsen beschikbaar. Er volgt hierbij een gewenningsperiode van één broed- en kraamseizoen (2027). Na afloop van de volledige gewenningsperiode wordt in fase 2 (start najaar 2027) de noordelijke ligboxenstal, eveneens buiten de balts- en kraamperiode, gesaneerd en gesloopt.

Het groen rondom de onderzoekslocatie blijft behouden. Uitsluitend de grond direct rondom de bebouwing is verontreinigd met asbest en zal worden gesaneerd. Ten behoeve van deze saneringswerkzaamheden zal het aanwezige groen tijdelijk moeten wijken, waarna dit gebied opnieuw wordt ingericht, zodat het groen de gelegenheid krijgt terug te groeien. Het groen dat verwijderd zal moeten worden zal naar verwachting een breedte van 60 tot 80 centimeter rondom de opstallen hebben.

Figuur 2.2 Ontwerp van de nieuwe wagenschuur (bron: PS Architectuur).

2.2 Werkwijze en planning werkzaamheden

De planning voor het traject is als volgt. Voorafgaand aan de sanering van de zuidelijke jongveestal, wagenschuur en loods, worden marterhopen en marterkasten aangelegd, uiterlijk voor september 2026. De sanering van deze opstallen kan vervolgens vanaf september 2026 starten, onder voorbehoud van vergunningverlening. De permanente maatregelen worden gerealiseerd en zijn naar verwachting gereed in januari/februari 2027. Daarna wordt een gewenningsperiode aangehouden van één kraamseizoen voor de gewone dwergvleermuis (tot en met juli 2027) en één broedseizoen voor huismus, zwarte roodstaart en kerkuil (tot en met augustus 2027). De sanering van de noordelijke ligboxenstal kan aansluitend vanaf september 2027 plaatsvinden.

2.3 Goedgekeurde gedragscode(s)

Voor de werkzaamheden zijn momenteel geen door het ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscodes van toepassing met betrekking tot vleermuizen voor deze werkzaamheden. Voor overige soorten is de zorgplicht van toepassing en dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels.

3 Onderzoeksmethodiek en resultaten

3.1 Onderzoeksmethode

Huismus

Voor het onderzoek naar de huismus zijn tussen 1 april en 15 mei twee veldbezoeken uitgevoerd gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie februari 2023).

Kerkuil

Voor het onderzoek naar de kerkuil zijn in de periode februari tot september een drietal avond- en nachtbezoeken uitgevoerd. Hierbij is geen gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. Naast de veldbezoeken is er navraag gedaan bij de Stichting Kerkuilwerkgroep Nederland voor eventueel bekende nesten in de buurt van de onderzoekslocatie (BIJ12).

Steenuil

Voor het onderzoek naar de steenuil zijn in de periode half februari tot half april een drietal avondbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE).

Boerenwaluw

Voor het onderzoek naar de boerenwaluw zijn in de periode mei tot juli twee veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek zijn de zwaluwnesten in de stallen op broedgevallen geïnspecteerd. Daarnaast is de bebouwing in de omgeving geïnspecteerd op broedgevallen van de boerenwaluw.

Vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half april tot oktober 2025 in totaal vijf veldbezoeken in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie juli 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus.

Het totaal aantal uitgevoerde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek wordt gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Steenmarter en kleine marterachtigen

Voor het onderzoek naar marterachtigen zijn wildcamera's en Mostela's verspreid over het onderzoeksgebied geplaatst. In het eerste veldbezoek is gekeken waar potentiële vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebieden en verbindingzones zich bevinden. Vervolgens zijn de wildcamera's en Mostela's strategisch geplaatst om de functie van het onderzoeksgebied voor marters aan te tonen dan wel uit te sluiten. Op voorhand is ingeschat dat met twee Mostela's en twee wildcamera's gedurende 8 weken in de periode juni t/m half november de functie van het plangebied onderzocht dient te worden voor marters. De inventarisatiemethode is uitgevoerd volgens het kennisdocument kleine marterachtigen (versie januari 2024).

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestaat uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 3.1 Planning onderzoeksinspanning.

2025		maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
Vleermuis n	tijdstip	-		3 x avond*, 1 x ochtend*		-	2 x avond*	-
	datum			13 mei t/m 3 juli 2025			20 augustus t/m 29 september	
	functie			zomer-/kraamverblijf			paar/balts-verblijf	
huismus	tijdstip		2 x overdag	-				
	datum		8 en 29 april 2025					
	functie		nestlocaties					
Steenuil	tijdstip	3x avond*	-					
	datum	11 maart t/m 10 april						
	functie	nestlocaties						
kerkuil	tijdstip	3x avond						
	datum	11 maart t/m 10 april						
	functie	Vaste rustplaats of voortplanting						
Boerenzwaluw	tijdstip				5x overdag			
	datum				Combinatie met marterachtigen			
	functie				nestlocaties			
Marterachtige	tijdstip				Iedere twee weken			
	datum				26 juni t/m 6 augustus			
	functie				vaste rust- of voortplantingsplaats			

* het veldwerk is door twee personen uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 4 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen. Ook ten aanzien van de andere soortgroepen waren de weersomstandigheden gunstig voor het waarnemen van de respectievelijke soorten. Tijdens het onderzoek naar huismus en boerenwaluw waren de weersomstandigheden zonnig, droog en weinig wind. Gedurende het onderzoek naar uilen was er eveneens weinig wind en viel er geen neerslag.

Tabel 3.2 Omstandigheden veldbezoeken.

Soort(groep)	Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
steenuil / kerkuil	11 maart 2025	19:00 - 21:00	4 °C	Droog, helder, windstil
steenuil / kerkuil	25 maart 2025	19:30 - 21:30	10 °C	Droog, half bewolkt, windkracht N2
steenuil / kerkuil	10 april 2025	21:00 - 23:00	2 °C	Droog, helder, windkracht WNW1
huismus	8 april 2025	8:00 - 10:00	6 °C	Droog, helder, windkracht ONO2
huismus	29 april 2025	8:00 - 10:30	12 °C	Droog, helder, windkracht NO2
plaatsen camera's / boerenwaluw	10 juni 2025	11:00 – 15:00	14 °C	Droog, zwaar bewolkt, windkracht WZW2
controleren camera's / boerenwaluw	26 juni 2025	8:30 – 11:00	20 °C	Droog, zwaar bewolkt, windkracht ZW2
controleren camera's / boerenwaluw	10 juli 2025	8:00 – 10:30	18 °C	Droog, Half bewolkt, NNW1
controleren camera's / boerenwaluw	22 juli 2025	08:00 – 10:30	19 °C	Droog, zwaar bewolkt, WZW2
ophalen camera's / boerenwaluw	6 augustus 2025	14:00 – 17:00	19 °C	Droog, zwaar bewolkt, WZW1
vleermuis / kerkuil	13 mei 2025	03:45 – 05:50	11 °C	Droog, helder, windkracht ONO2
vleermuis / kerkuil	21 mei 2025	21:30 – 23:45	11 °C	Droog, bewolkt, windkracht NNW3
vleermuis / kerkuil	3 juli 2025	22:00 – 00:15	17 °C	Droog, licht bewolkt, windkracht NW1
vleermuis / kerkuil	20 augustus 2025	22:15 – 00:20	17 °C	Droog, helder, windkracht NNO3
vleermuis / kerkuil	29 september 2025	20:15 - 22:30	12 °C	Droog, helder, windkracht NW1

3.2 Onderzoekresultaten

3.2.1 Huismus

Tijdens het eerste veldbezoek voor het huismusonderzoek werden drie paartjes huismussen aangetroffen die binding vertoonden met de bebouwing op de onderzoekslocatie. Eén paartje vertoonde binding met het woonhuis op de onderzoekslocatie en twee paartjes met de noordoostelijke ligboxenstal op de onderzoekslocatie (Figuur 3.1). Tijdens het tweede veldbezoek werd een derde territorium van huismussen in de noordelijk gelegen ligboxenstal aangetroffen. Alle drie de nestlocaties liggen aan de westelijke zijde. Tijdens dit veldbezoek kon deze stal ook inpandig worden onderzocht, waarbij geen extra nestlocaties van huismussen werden aangetroffen.

In totaal zijn er daarmee vier nestlocaties van de huismus aangetroffen, waarvan er drie aanwezig zijn in één van de opstallen die gesaneerd zal worden (zie hoofdstuk 4).

Figuur 3.1 Vrouwtje huismus met nestmateriaal op de onderzoekslocatie.

Figuur 3.2 Mannetje huismus in een kwetterbosje.

Naast de nestlocaties, werden er op vier locaties kwetterbosjes aangetroffen (Figuur 3.2). Twee kwetterbosjes werden aangetroffen buiten de onderzoekslocatie in de tuin rondom het woonhuis, één ten noordoosten en ten zuidwesten. Daarnaast zijn er ook twee kwetterbosjes binnen de onderzoekslocatie aangetroffen ten zuidoosten van de zuidelijke opstallen.

De nestlocaties van de huismussen zijn weergegeven in Figuur 3.3, evenals de locaties van de kwetterbosjes op en rond de onderzoekslocatie. Alle kwetterbosjes blijven in de toekomstige situatie ongemoeid.

Figuur 3.3 Verspreiding van de huismus op basis van inventarisatie in het seizoen 2025.

Figuur 3.4 Vrouwtje zwarte roodstaart op de open wagenschuur.

Figuur 3.5 Witte kwikstaart op het woonhuis naast de onderzoekslocatie.

Naast de huismussen werden er ook territoria van andere broedvogels vastgesteld in de bebouwing op de onderzoekslocatie. Het betrof één territorium van de zwarte roodstaart en één van de witte kwikstaart (Figuur 3.4 en Figuur 3.5). Beide soorten hebben hun nestplaats vermoedelijk in de zuidelijk gelegen jongveestal. Doordat deze stal is afgesloten wegens de aanwezigheid van asbesthoudend materiaal, kan niet met zekerheid vastgesteld worden waar het nest exact aanwezig is. Wel kan gesteld worden dat het nest in deze bebouwing aanwezig is (zie hoofdstuk 4). De verwachte locaties van deze nesten zijn ook weergegeven in Figuur 3.3.

3.2.2 Boerenwaluw

Tijdens de eerste veldbezoeken in het voorjaar van 2025 werd vastgesteld dat er weinig nesten van het voorgaande jaar aanwezig waren in de verschillende opstallen. Gezien het feit dat er reeds enkele jaren geen vee meer op de onderzoekslocatie aanwezig is, zal het aanbod aan vliegende insecten sterk verminderd zijn in en rondom de stallen. Vliegende insecten vormen de hoofdmoot van het dieet van de boerenwaluw en het verdwijnen van vee zorgt vaak ook voor een sterke afname aan nesten van de boerenwaluw. In sommige gevallen kan dit ook leiden tot het verdwijnen van een lokale populatie.

Tijdens de rondes in april en mei werden meerdere malen foeragerende boerenzwaluwen waargenomen, die echter steeds maar kort op de onderzoekslocatie aanwezig waren. Er werden geen pogingen tot nestbouw gezien in de maanden april tot en met mei. Op 26 juni werd een paartje boerenzwaluwen waargenomen dat veelvuldig de open wagenschuur in vloog en regelmatig op de spanten van deze schuur zat. In deze open wagenschuur zijn enkele oude nesten aanwezig, maar tijdens deze ronde kon niet worden vastgesteld of dit paar van één van de nesten gebruik maakte. Tijdens de volgende ronde op 10 juli kon met zekerheid worden vastgesteld dat het paartje gebruik maakte van één van de nesten in de open wagenschuur. Het nest was aanwezig op een oude TL-bak nabij de (afgesloten) doorgang van de open wagenschuur naar de jongveestal. Er was goed te zien dat het nest in de afgelopen dagen en/of weken was uitgebouwd met modder en stro. Met behulp van een spiegel op een lange stok kon, tijdens een moment dat geen van de vogels op het nest zat, worden vastgesteld dat er meerdere eitjes in het nest aanwezig waren. Hierdoor kon worden vastgesteld dat er een broedgeval heeft plaatsgevonden in de open wagenschuur (zie hoofdstuk 4). Tijdens latere rondes werden de jongen ook nog bedelend gehoord.

In de andere opstallen werden ook oude boerenzwaluwnesten aangetroffen, maar geen van deze nesten is in 2025 gebruikt als nestlocatie.

Figuur 3.6 Locatie van het boerenzwaluwnest.

3.2.3 Steenuil

Tijdens de eerste ronde op 11 maart werden geen steenuilen waargenomen op, of rondom, de onderzoekslocatie. Tijdens de tweede ronde werden 2 territoria van steenuil aangetroffen ten oosten van de onderzoekslocatie. Vanuit beide territoria werden meermaals contact- en baltsroepjes gehoord. Eén van deze territoria was bij één van de aanwezige onderzoekers reeds bekend en hier zijn ook meermaals steenuilen overdag waargenomen.

Tijdens de derde en laatste ronde zijn geen nieuwe territoria meer aangetroffen op, en rondom, de onderzoekslocatie. Daarmee kan worden vastgesteld dat er geen territorium van de steenuil aanwezig is op de onderzoekslocatie. Beide aangetroffen territoria liggen verder naar het oosten en gezien het kleine formaat van steenuilterritoria, kan op voorhand worden uitgesloten dat deze afhankelijk zijn van de onderzoekslocatie.

Tijdens het onderzoek werd ook meermaals een roepend mannetje bosuil gehoord. De vaste rust- en/of voortplantingsplaats van deze soort ligt echter ver buiten de onderzoekslocatie (Figuur 3.7).

Figuur 3.7 Verspreiding van de steenuil en bosuil op basis van inventarisatie in het seizoen 2025.

3.2.4 Kerkuil

Tijdens de eerste ronde op 11 maart 2025 werd bij aankomst direct een opvliegende kerkuil aangetroffen op de onderzoekslocatie. De kerkuil vloog op uit de noordelijke ligboxenstal. De kerkuil werd tijdens de ronde meermaals in deze stal aangetroffen met behulp van een warmtebeeldcamera en vloog geregeld op, om steeds weer terug te keren. Een tweede kerkuil werd enkel roepend gehoord. Dit beeld herhaalde zich tijdens de tweede ronde, waarbij weer één kerkuil in de ligboxenstal werd aangetroffen en een tweede exemplaar enkel roepend werd gehoord.

Figuur 3.8 Foto van de kerkuil in de open wagenschuur.

Tijdens de derde ronde werden beide kerkuilen ook gelijktijdig gezien. Eén uil zat, nadat deze was opgevlogen uit de noordelijke ligboxenstal, goed zichtbaar in de open wagenschuur, terwijl het tweede exemplaar eveneens opvloog uit de noordelijke ligboxenstal. Beide uilen werden gedurende dit veldbezoek meermaals gezien en gehoord. Op basis van het onderzoek kan met zekerheid gesteld worden dat de bebouwing op de onderzoekslocatie een vaste rustplaats vormt binnen het territorium van de kerkuil. Ook tijdens de vleermuisrondes op 13 mei en 20 augustus werden twee kerkuilen in of rond de noordelijke ligboxenstal waargenomen.

Gedurende het gehele onderzoek in 2025 zijn geen indicaties voor een broedgeval waargenomen. Er is geen nestlocatie aangetroffen en er zijn geen jonge kerkuilen gezien of gehoord. In het laatste deel van het seizoen werden geen nieuwe exemplaren meer vastgesteld; wel bleven twee individuen gelijktijdig aanwezig. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de noordelijke ligboxenstal een functie als vaste rustplaats vervuld. De open wagenschuur wordt bij verstoring ook als zitplaats gebruikt, maar de kerkuil is hier nooit overdag rustend waargenomen. Geschikte nestlocaties zijn mogelijk voor handen, maar dit kon vanwege de regels omtrent de aanwezige asbestvervuiling niet goed worden vastgesteld (zie hoofdstuk 4).

3.2.5 Vleermuizen

Tijdens de eerste veldwerkronde op 13 mei 2025 werden er verschillende verblijfplaatsen aangetroffen in de ligboxenstal op de onderzoekslocatie. Aan de oostelijke zijde werd achter een staldeur (zie figuur 3.9) een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen aangetroffen, waarbij minimaal 23 invliegende exemplaren werden waargenomen. Aan de westzijde van de stal werd achter een plank nog een zomerverblijfplaats van twee gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Tijdens de veldwerkrondes in het paarseizoen werd in de woning aan de noordwestzijde een paarverblijfplaats aangetroffen en werd vastgesteld dat de zomerverblijfplaats in de noordelijke ligboxenstal (westelijke gevel) ook als paarverblijfplaats wordt gebruikt (zie figuur 3.10).

Tevens werden er tijdens de eerste veldwerkronde minimaal 4 foeragerende gewone grootoorvleermuizen waargenomen in de ligboxenstal. Deze vleermuizen hebben de schuur niet verlaten en hebben dus hun verblijfplaats in deze schuur, echter kon niet nauwkeurig worden vastgesteld waar deze verblijfplaats zich precies bevindt. Deze gewone grootoorvleermuizen werden enkel tijdens de eerste veldwerkronde aangetroffen. Op basis hiervan kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat het een zomerverblijfplaats betreft en geen kraamverblijfplaats. In het geval van een kraamverblijfplaats zou het aannemelijk zijn dat de vleermuizen ook tijdens de overige rondes in de kraamperiode waargenomen zouden moeten zijn. Gezien dit niet het geval is en er gedurende de rest van het onderzoek in het geheel geen gewone grootoorvleermuizen meer zijn aangetroffen, is de verblijfplaats als zomerverblijf bestempeld.

In de andere bebouwing op de onderzoekslocatie werden geen verblijfplaatsen aangetroffen. Figuur 3.11 geeft een overzicht van de locaties waar vleermuizen zijn waargenomen. De eventuele werkzaamheden in de toekomst kunnen leiden tot schade aan of verstoring van de aanwezige vleermuissoorten (zie hoofdstuk 4).

Figuur 3.9 Staldeur waarachter zich een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuizen bevindt.

Figuur 3.10 Achter de plank aan de gevel werd een zomerverblijfplaats van 2 gewone dwergvleermuizen aangetroffen.

Figuur 3.11 Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2025.

3.2.6 Marterachtigen

Steenmarter

Tijdens de derde uilenronde op 10 april 2025 werd een steenmarter waargenomen op het dak van het oostelijke deel van de open wagenschuur (zie figuur 3.12). De steenmarter werd vervolgens meerdere keren gezien en verdween telkens onder de dakplaten. Inspectie via het schuurraam wees uit dat het dak bestaat uit stalen platen met daaronder isolatieplaten. Daarnaast werd met behulp van een warmtebeeldcamera meermaals de steenmarter in de noordelijke ligboxenstal waargenomen, waarvan ook enkele keren een moederdier met jongen. Vermoedelijk bevindt zich een verblijfplaats van de steenmarter tussen de dakplaten en/of in het isolatiemateriaal, zowel in de noordelijke als in de zuidelijke stal. In beide opstallen is de steenmarter tijdens diverse veldbezoeken waargenomen.

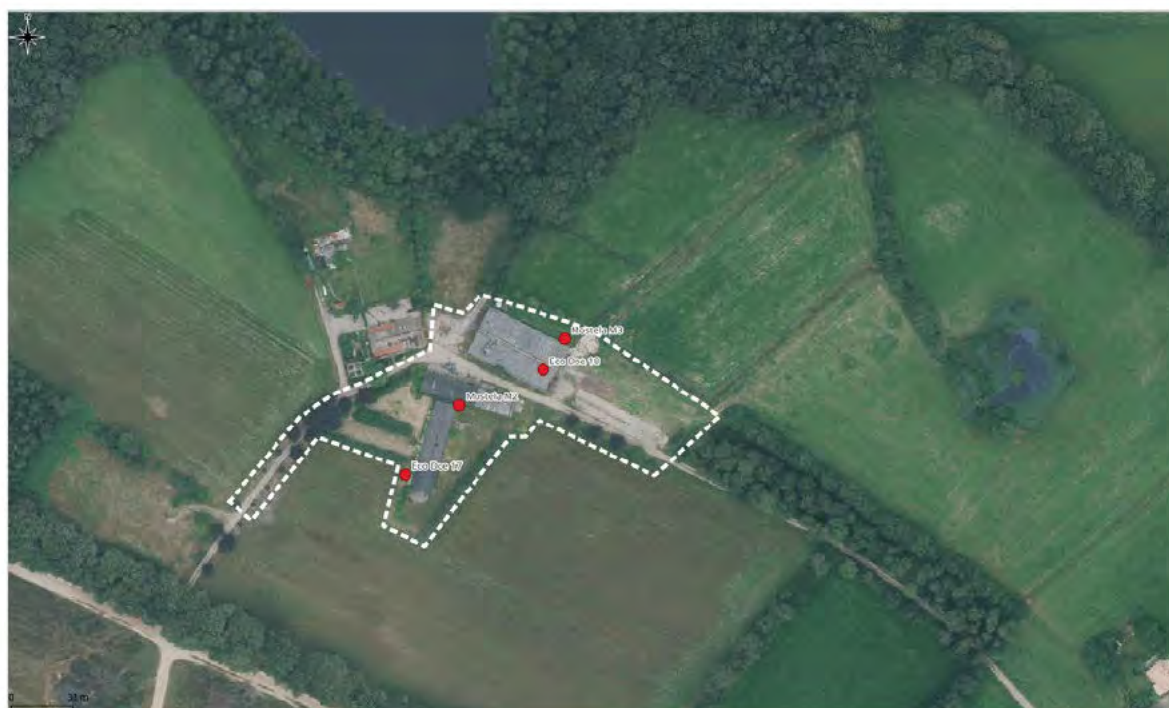
Op de onderzoekslocatie zijn tussen 26 juli en 6 september wildcamera's opgehangen. De camera's legden meerdere opnamen van steenmarters vast. Op de beelden gemaakt aan de zuidelijke zijde van de zuidelijke jongveestal (Eco Doe 17) zijn 's avonds duidelijk jongen en een moederdier zichtbaar (figuur 3.14). Dit duidt erop dat de opstallen als kraamverblijfplaats van de steenmarter wordt gebruikt. Ook op de wildcamera die ten oosten van de noordelijke ligboxenstal was opgehangen (Eco Doe 18), is een steenmarter op de beelden waargenomen (figuur 3.15). Eventuele toekomstige werkzaamheden kunnen leiden tot schade aan of verstoring van de aanwezige steenmarters (zie hoofdstuk 4).

Wezel

De wildcamera die is geplaatst in het meest zuidelijke mostela (M2) heeft op 1 augustus 2025 een wezel vastgelegd op de onderzoekslocatie (zie figuur 3.16). Deze waarneming bevestigt het voorkomen van de wezel binnen het onderzoeksgebied. De vastlegging duidt erop dat het gebied functioneert als geschikt leefgebied. Binnen het planvoornemen is geen verwijdering van vegetatie opgenomen anders dan de vervuilde strook van 60 tot 80 centimeter rondom de opstallen, waardoor eventuele verblijfplaatsen naar verwachting niet verloren gaan. Echter kunnen wezels incidenteel aanwezig zijn in of rond de opstallen op de onderzoekslocatie. Hierdoor kan schade aan of verstoring van wezels op voorhand niet volledig worden uitgesloten (zie hoofdstuk 4).

Figuur 3.12 Waarnemingen steenmarters (rode stippen) en wezel (paarse stip) tijdens veldonderzoek.

Figuur 3.13 Locaties wildcamera's

Figuur 3.14 Steenmarter met jongen op de onderzoekslocatie.

Figuur 3.15 Steenmarter op de onderzoekslocatie.

Figuur 3.16 Wezel in een mostela op de onderzoekslocatie.

3.2.7 Overige soorten

Op de wildcamera zijn diverse zoogdiersoorten waargenomen, waaronder das, haas, ree en vos (zie figuren 3.17 tot en met 3.20). De vos wordt met regelmaat aan de noordzijde van de onderzoekslocatie vastgelegd. Hierbij is te zien dat de vos de bosjes in verdwijnt en vervolgens weer tevoorschijn komt met een prooi. Hazen zijn op meerdere locaties binnen de onderzoekslocatie waargenomen. Aan de zuidelijke zijde van de zuidelijke opstal (Eco Doe 17) is op 17 juli eenmalig een das waargenomen. Daarnaast is op 13 juni een ree op de wildcamera vastgelegd. Schade en verstoring ten aanzien van deze soorten kan worden voorkomen (zie hoofdstuk 4).

Figuur 3.17 Das bij zuidelijke schuur.

Figuur 3.18 Haas bij zuidelijke schuur.

Figuur 3.19 Reebok op onderzoeklocatie.

Figuur 3.20 Vos met prooi op onderzoekslocatie.

3.3 Actualiteit inventarisatiegegevens

De veldbezoeken ten behoeve van huismus, boerenwaluw, steenuil, kerkuil, vleermuizen en marterachtigen hebben plaatsgevonden in 2025. De onderzoeken voldoen daarmee aan de eis dat veldonderzoek voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn niet ouder is dan drie jaar.

4 Soorten en verbodsbepalingen

Door de voorgenomen ingreep worden (potentiële) verblijfplaatsen van steenmarter, huismus, witte kwikstaart, zwarte roodstaart, kerkuil, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis vernield dan wel ongeschikt gemaakt. Daarmee is bij uitvoering van de werkzaamheden sprake van (dreigende) overtreding van meerdere verbodsbepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) onder de Omgevingswet, waaronder artikel 11.37, lid 1, onder b, artikel 11.46, lid 1, onder b, artikel 11.46, lid 1, onder d en artikel 11.54, lid 1, onder b.

4.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn ondergebracht in paragraaf 11.2.2 (Bal). Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Op grond van artikel 11.37, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) geldt een verbod op het opzettelijk vangen, doden of ongeschikt maken van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde vogels, waaronder de huismus. Bij het saneren is het niet te voorkomen dat bestaande verblijfplaatsen van de huismus verloren gaan. Om de functionaliteit voor de huismus te allen tijde te behouden zijn er maatregelen nodig. Deze maatregelen bestaan uit het realiseren van nieuwe nestgelegenheden in de nieuwe wagenschuur.

4.2 Boerenzwaluw

De boerenzwaluw is in de provincie Gelderland aangemerkt als een jaarrond beschermde soort indien er onvoldoende alternatieven voor de soort aanwezig zijn (categorie 2 soorten). Dit houdt in dat niet alleen de broedende vogels, maar ook de vaste voortplantings- en rustplaatsen het gehele jaar door beschermd zijn in het geval er geen andere geschikte locaties beschikbaar zijn. Het renoveren van de wagenschuur zal vermoedelijk leiden tot het verdwijnen van één nestlocaties. Echter zijn er in de omgeving van de onderzoekslocatie diverse andere geschikte nestlocaties aanwezig, zoals de schaapskooi ten zuidoosten van de onderzoekslocatie en het erf aan de Kreelseweg 103. Op deze locaties zijn in 2026 nog groepen van boerenzwaluwen vastgesteld. Daarnaast zijn er nog enkele andere agrarische erven in de directe omgeving aanwezig. Doordat er sprake is van voldoende alternatieven en er slechts één nestlocatie verloren gaat, is er geen sprake van een jaarrond beschermd nest.

Om het verstoren of vernielen van een actief broedgeval te voorkomen, dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de boerenzwaluw uitgevoerd te worden. Daarnaast worden er in de te renoveren wagenschuur enkele nieuwe nestgelegenheden voor de boerenzwaluw gerealiseerd.

4.3 Zwarte roodstaart

De zwarte roodstaart is in de provincie Gelderland aangemerkt als een jaarrond beschermde soort indien er onvoldoende alternatieven voor de soort aanwezig zijn (categorie 2 soorten). Dit houdt in dat niet alleen de broedende vogels, maar ook de vaste voortplantings- en rustplaatsen het gehele jaar door beschermd zijn in het geval er geen andere geschikte locaties beschikbaar zijn. Wanneer de schuren worden gesaneerd zal het huidige territorium en de aanwezige nestplaatsen van de zwarte roodstaart verdwijnen. In de directe omgeving zijn weinig tot geen geschikte alternatieven aanwezig, waardoor de nestlocatie in deze situatie als jaarrond beschermd wordt bestempeld. Daarmee is sprake van een aantasting van een jaarrond beschermde nestplaats. Er dienen maatregelen te worden getroffen. Maatregelen kunnen bestaan uit het behouden, herstellen of compenseren van nestgelegenheden. Dit kan onder meer door het realiseren van alternatieve nestplaatsen, door het integreren van neststenen in de wagenschuur. Daarnaast draagt het behoud van (een deel van) braakliggend terrein bij aan het behoud van geschikt foerageerhabitat voor de zwarte roodstaart en is dit van belang voor het duurzaam functioneren van het territorium.

4.4 Kerkuil

In Nederland zijn alle uilensoorten strikt beschermd op grond van de Omgevingswet, waaronder de Aanvullingswet natuur en het Besluit activiteiten leefomgeving artikel 11.37 (Bal). Deze bescherming omvat zowel de uilen zelf als hun vaste rust- en voortplantingsplaatsen, zoals nest- en verblijfplaatsen, evenals het functioneel leefgebied. Deze bescherming geldt jaarrond. Bij het saneren van de schuren zal de huidige vaste rustplaats verdwijnen. Om de functionaliteit van het leefgebied voor de kerkuil te behouden, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen. Deze maatregelen bestaan onder meer uit het plaatsen van twee geschikte nest- en verblijfskasten in de te renoveren wagenshuur. Deze maatregel wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 7 (7.1.3).

4.5 Algemene vogelsoorten

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, onder a en b, van de Omgevingswet, in samenhang met artikel 11.37 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), zijn alle in Nederland voorkomende vogelsoorten beschermd. Het is verboden vogels opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, alsmede nesten, eieren en rust- of verblijfplaatsen van vogels te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

De bescherming van vogelnesten geldt gedurende de periode dat deze in gebruik zijn. Het broedseizoen kent geen wettelijk vastgestelde periode; in de praktijk wordt doorgaans uitgegaan van de periode van circa 15 maart tot en met 15 augustus, waarbij de feitelijke aanwezigheid van broedende vogels bepalend is voor de toepasselijkheid van de verbodsbepalingen. Binnen de onderzoekslocatie is een territorium van de witte kwikstaart vastgesteld. Deze soort broedt doorgaans in de periode van april tot en met augustus en kan één tot twee broedgevallen per jaar hebben. Indien er werkzaamheden zoals saneren plaatsvinden tijdens de broedperiode van de witte kwikstaart, dient voorafgaand aan de uitvoering te worden vastgesteld of sprake is van een in gebruik zijn nest. Indien dit het geval is, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het uitvliegen van de jongen. Ter vervanging van de huidige nestlocatie worden in de wagenshuur maatregelen getroffen die ruimte bieden aan de witte kwikstaart.

4.6 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de Conventie van Bonn en zijn in de Omgevingswet opgenomen in paragraaf 11.2.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Voor vleermuizen geldt een verbod op schadelijke handelingen, waaronder het opzettelijk verstoren, doden of vangen van dieren, alsmede het beschadigen of vernielen van hun rust- en voortplantingsplaatsen. Bij het saneren van de schuren kunnen dergelijke beschermde functies verloren gaan.

Om overtreding van het verbod te voorkomen en de functionaliteit van het leefgebied te behouden, worden mitigerende maatregelen getroffen. Deze bestaan onder andere uit het geschikt maken van spouwmuren voor vleermuizen en het realiseren van staldeuren die als verblijfplaats kunnen dienen.

Voor de gewone grootoorvleermuis wordt, bij het verdwijnen van de schuren, in de herstelbouw een deel van de zolder speciaal ingericht als vleermuisverblijf. Dit gebeurt door het creëren van een rustige, tochtvrije en permanent toegankelijke zolderruimte, zodat een functionele vervangende rust- en verblijfplaats wordt gerealiseerd.

4.7 Marterachtigen

Op grond van artikel 11.54, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is het verboden vaste rust- of voortplantingsplaatsen van steenmarters beschadigen of te vernielen. Het saneren van de schuren leidt tot het verdwijnen van geschikt leefgebied en het aantasten van verblijfplaatsen. Indien er sprake is van aantasting, is een omgevingsvergunning vereist en dienen passende mitigerende maatregelen te worden getroffen, waaronder het realiseren van vervangende rust- of voortplantingsplaatsen in de directe omgeving. Daarnaast dienen passende mitigerende maatregelen te worden getroffen, waaronder het creëren van twee vervangende rust- of voortplantingsplaatsen nabij de locatie (bijvoorbeeld marterkasten geplaatst in beschutte zones zoals struweel of takkenstapels).

Ten aanzien van de wezel zullen er geen verblijfsplaatsen worden aangetast binnen het huidige planvoornemen. Echter wordt uit voorzorg toch een vergunning aangevraagd, omdat wezels incidenteel ook in en rond de opstallen aanwezig kan zijn. Ten behoeve van de wezel zullen daarom ook twee takkenhopen worden gerealiseerd om extra verblijfplaatsen te bieden. Om het doden en verwonden van wezels gedurende de werkzaamheden te voorkomen, dient er gewerkt te worden conform een ecologisch werkprotocol, dat voorafgaand aan de werkzaamheden opgesteld dient te worden.

4.8 Samenvatting

In Tabel 4.1 zijn de aangetroffen soorten en functies weergegeven.

Tabel 4.1 Aangetroffen soorten en functies.

Soort	Aangetroffen functie / gebruik	Toelichting
Huismus	Nestplaatsen in noordelijke ligboxenstal	Verstoring of verlies van vaste rust- en voortplantingsplaatsen zonder maatregelen leidt tot overtreding.
Boerenzwaluw	Eén nestlocatie in wagenschuur	Geen jaarrond beschermde functie wegens voldoende alternatieven. Maatregelen in te renoveren wagenschuur.
Zwarte roodstaart	Broedlocatie in zuidelijke jongveestal	Verstoring of verlies van vaste rust- en voortplantingsplaatsen zonder maatregelen leidt tot overtreding.
Kerkuil	Vaste rustplaats in noordelijke ligboxenstal en open wagenschuur	Schuren maken deel uit van het functionele leefgebied van de kerkuil. Zonder maatregelen kan dit leiden tot overtreding.
Algemene vogelsoorten	Incidenteel gebruik van gebouwen en erf	Geen jaarrond beschermde verblijfplaatsen, wel buiten broedseizoen werken
Gewone dwergvleermuis	Zomer-, paar- en kraamverblijf in noordelijke ligboxenstal	Beschadiging of vernietiging van vaste verblijfplaatsen leidt tot overtreding
Gewone grootoorvleermuis	Verblijfplaats in noordelijke ligboxenstal	Beschadiging of vernietiging van vaste verblijfplaatsen leidt tot overtreding
Steenmarter	Kraamverblijf in zuidelijke loods; gebruik noordelijke ligboxenstal	Verstoring of verlies van vaste rust- en voortplantingsplaatsen zonder maatregelen leidt tot overtreding.
Wezel	Functioneel leefgebied in groenstructuren	Geen aantasting van vaste rust- of verblijfplaatsen. Vergunning aanvragen uit voorzorg, werken conform ecologisch werkprotocol om doden en verwonden te voorkomen

5 Doel en belang van de activiteiten

De huismus, boerenwaluw, zwarte roodstaart en kerkuil zijn beschermde vogelsoorten als bedoeld in de Vogelrichtlijn. Vleermuizen en de steenmarter zijn aangewezen als beschermde soorten in de categorie Andere soorten op grond van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving. Dat houdt in dat een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit enkel aangevraagd kan worden op basis van een belang genoemd in deze richtlijn. De vergunning voor de sloop en sanering wordt aangevraagd op basis van artikel 8.74j en 8.74l, eerste lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Hierbinnen wordt de vergunning aangevraagd in het belang 5.1. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (andere soorten) en In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid (Vogelrichtlijn).

“In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (andere soorten) en In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid (Vogelrichtlijn).”

De daken en diverse wanden van de schuren bevatten asbesthoudend materiaal. Verwijdering en sanering zijn aan te merken als een maatregel van groot openbaar belang, omdat (onbedoelde) verspreiding van asbestvezels risico's oplevert voor de volksgezondheid. Blootstelling kan leiden tot ernstige aandoeningen, waaronder asbestose, asbestgerelateerde longkanker, pleurale plaques en mesothelioom.

Daarnaast zijn de opstallen plaatselijk verzakt en vertonen zij aanzienlijke constructieve scheuren, waardoor de bouwkundige veiligheid niet langer kan worden gegarandeerd. Door het bereiken van het einde van de levensduur van de dakplaten zijn delen van het dak ingestort, met asbestbesmettingen in de opstallen tot gevolg; betreffende ruimtes zijn daarom afgesloten.

Ook de bodem rondom de opstallen is met asbest vervuild door afspoeling van regenwater vanaf de daken, waardoor sanering en werkzaamheden onvermijdelijk zijn. Omdat de opstallen niet meer nodig zijn, is het doel het terrein terug te geven aan de natuur. Door de open wagenschuur te behouden, te saneren en te renoveren ontstaat binnen het projectgebied een toekomstbestendig mitigeerverblijf. Bovendien beperkt behoud van de wagenloods verkeersbewegingen op De Ginkel (stalling landbouwvoertuigen), wat de ecologische rust en stikstofuitstoot ten goede komt.

6 Alternatieven

6.1 Alternatieve locatie

De werkzaamheden hebben betrekking op een reeds bestaande grondgebonden opstal. Het onderzoek naar alternatieve locaties is hierdoor niet van toepassing. In de bestaande schuren is asbesthoudend materiaal aanwezig. Indien de bebouwing zonder sanerende maatregelen in stand wordt gelaten, bestaat het reële risico dat door verdere veroudering en aftakeling asbestvezels vrijkomen. Dit kan leiden tot onaanvaardbare risico's voor de volksgezondheid en is strijdig met de zorgplicht zoals bedoeld in de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regelgeving. Door de keuze om de wagenshuur te behouden, het aanwezige asbest te saneren en het gebouw te renoveren en functioneel in te richten ten behoeve van mitigerende en compenserende maatregelen voor beschermde soorten, wordt voorzien in een passende en doelmatige compensatielocatie binnen het projectgebied.

6.2 Alternatieve inrichting

6.2.1 Onderbouwing keuze permanente voorzieningen

De werkzaamheden betreffen een bestaande, grondgebonden opstal; alternatieve locaties zijn daardoor in principe niet van toepassing. Mitigerende maatregelen worden bij voorkeur binnen een straal van 200 meter gerealiseerd. Bij volledige sloop zouden binnen deze straal geen geschikte alternatieve opstallen beschikbaar zijn; pas bij een zoekradius tot circa 1,1 km komen mogelijke alternatieven in beeld.

Door de doelstelling bij te stellen en te kiezen voor het behouden en renoveren van de open wagenshuur, kan de inrichting gericht worden afgestemd op de behoeften van de aanwezige diersoort en blijft mitigatie binnen het projectgebied mogelijk. Het opnieuw in gebruik nemen van de wagenshuur draagt bovendien bij aan minder verkeersbewegingen en daarmee aan minder stikstofuitstoot in het Natura 2000-gebied.

6.3 Alternatieve werkwijze

Door te kiezen voor renovatie van de open wagenshuur ontstaat een ideale mogelijkheid om de mitigerende voorzieningen soortgericht in te passen. De bestaande structuur kan daarbij zó worden aangepast en ingericht dat deze aansluit op de ecologische eisen van de aanwezige diersoorten.

Hierdoor wordt binnen het projectgebied zelf een goed functionerende en blijvende alternatieve verblijfplaats gerealiseerd, waarmee de continuïteit van leef- en verblijfmogelijkheden tijdens en na de werkzaamheden wordt geborgd. Bovendien kan beheer en monitoring eenvoudiger worden georganiseerd, omdat de voorziening op één vaste locatie aanwezig is.

6.4 Alternatieve planning

De inrichting en uitvoering van de werkzaamheden op de locatie zijn volledig afgestemd op de ecologische randvoorwaarden die voortvloeien uit de aanwezigheid van beschermde soorten, waarbij als uitgangspunt geldt dat verstoring tot een absoluut minimum wordt beperkt. De werkzaamheden op de locatie worden nadrukkelijk uitgevoerd buiten de soortspecifieke balts-, voortplantings- en kraamperiodes, zodat verstoring van voortplantingsactiviteiten, kraamverblijfplaatsen en het grootbrengen van jongen wordt voorkomen.

Gelet op de soortgebonden kwetsbare perioden ter plaatse, in combinatie met de noodzakelijke en logisch opeenvolgende fasering van de werkzaamheden op de locatie (waaronder asbestsanering, bouwkundige ingrepen en de realisatie en inrichting van mitigerende maatregelen), zijn geen redelijkerwijs uitvoerbare alternatieve uitvoeringswijzen of faseringen beschikbaar die leiden tot een geringere ecologische impact.

De werkzaamheden worden op de locatie, in afstemming met een ter zake kundig ecologisch begeleider en de uitvoerende aannemer, zodanig gepland en uitgevoerd dat het ongeschikt maken van verblijfplaatsen uitsluitend plaatsvindt buiten de kwetsbare perioden van de betrokken gebouwbewonende soorten.

Hierdoor worden negatieve effecten op de beschermde soorten op deze locatie tot het laagst haalbare niveau beperkt en wordt uitgesloten dat individuen worden gedood of verwond, conform de geldende wettelijke beschermingsregimes en de zorgplicht.

7 Mitigerende maatregelen

Bij de voorgenomen ingreep kunnen, zonder mitigerende maatregelen, (potentiële) verblijf- en nestplaatsen van beschermde soorten worden verstoord en/of verloren gaan. Dit kan leiden tot een tijdelijke of blijvende afname van de functionaliteit van deze locaties (rust-, voortplantings- en opgroeiplaatsen). Het betreft in totaal:

- **Huismus:** drie nestlocaties in de noordelijke ligboxenstal;
- **Zwarte roodstaart:** nestplaats in de zuidelijke jongveestal;
- **Boerenwaluw:** nestplaats in de wagenschuur;
- **Kerkuil:** een mogelijke potentiële nestlocatie in één van de schuren; een vaste rustplaats in de noordelijke ligboxenstal en een incidentele rustplaats in de wagenschuur;
- **Gewone dwergvleermuis:** één zomer- en paarverblijfplaats van twee individuen en een kraamverblijfplaats van maximaal 23 individuen in de noordelijke ligboxenstal;
- **Gewone grootoorvleermuis:** één zomerverblijfplaats van ten minste vier individuen in de noordelijke ligboxenstal;
- **Steenmarter:** één kraamverblijfplaats in de zuidelijke loods; oudere jongen zijn tevens waargenomen in de noordelijke ligboxenstal;
- **Algemene broedvogels:** nestplaats van witte kwikstaart in de zuidelijke schuur.

Het mitigeren zal in twee fases plaatsvinden. Allereerst zal er voor de steenmarter gemitigeerd worden voorafgaand aan de werkzaamheden aan de zuidelijke opstallen (voor september 2026). De bestaande wagenschuur blijft behouden en wordt opnieuw ingericht, zodat in de toekomstige situatie duurzame verblijfsmogelijkheden beschikbaar zijn voor de aangetroffen beschermde soorten en algemene soorten die van gebouwen afhankelijk zijn. De wagenschuur zal niet voorzien worden van elektra en verlichting. In dit hoofdstuk zijn maatregelen opgenomen om negatieve effecten van de werkzaamheden te voorkomen of te beperken en om de functionaliteit van de betreffende verblijfplaatsen tijdens de uitvoering en in de eindsituatie blijvend te borgen.

7.1.1 Huismus

In de noordelijke schuur zijn drie nestlocaties van huismus aangetroffen. Omdat deze nestgelegenheden door de voorgenomen werkzaamheden verloren gaan of verstoord kunnen worden, worden vooraf vervangende nestvoorzieningen gerealiseerd. Uitgangspunt is dat per aangetroffen nestlocatie twee alternatieve nestplaatsen worden aangeboden, zodat voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar zijn en de lokale nestfunctie behouden blijft. Om voldoende compensatie te realiseren en ruimte te bieden voor de uitbreiding van de lokale populatie, worden daarom acht nestplaatsen voor huismus gerealiseerd.

Figuur 7.1 HMP2 van Unitura

Als vervangende voorziening worden inbouwkasten/neststenen toegepast die specifiek geschikt zijn voor huismus, bijvoorbeeld Unitura HMP2 (zie figuur 7.1). Deze voorzieningen worden duurzaam in de gevel ingemetseld. De kasten worden hierbij op schaduwrijke plekken gehangen. De nestkasten zullen in de westelijke gevel worden gerealiseerd. Om te voorkomen dat de nestkasten in direct zonlicht hangen en daarmee te heet worden gedurende het broedseizoen, wordt de westelijke gevel voorzien van een overstekende dakrand van 60 centimeter breed. Door de nestkasten circa 15 centimeter onder de dakrand te realiseren, zullen deze vrijwel altijd in de schaduw hangen.

De neststenen worden aangebracht op circa 4 meter hoogte en zodanig dat de invliegopeningen goed bereikbaar zijn. Tussen de invliegopeningen wordt een onderlinge afstand van circa 50 cm aangehouden.

De noordelijke schuur (met de huidige nestlocaties) wordt pas een jaar na realisatie van de vaste nestvoorzieningen in de wagenschuur verwijderd. Deze fasering zorgt voor een gewenningstijd van één jaar, waarin huismussen de nieuwe nestplekken kunnen ontdekken en in gebruik kunnen nemen, terwijl de bestaande nestlocaties nog beschikbaar blijven. Hiermee wordt het risico op het wegvallen van de nestfunctie en het uitvallen van broedgelegenheid in de noordelijke ligboxenstal geminimaliseerd.

Om te voorkomen dat de huismus voorafgaand aan de sloop alsnog nieuwe nestplaatsen in de noordelijke schuur gaat gebruiken, worden geschikte nestlocaties tijdig ongeschikt gemaakt. Dit gebeurt uitsluitend buiten het broedseizoen en nadat is vastgesteld dat de nestplaatsen niet in gebruik zijn. Ongeschikt maken kan bijvoorbeeld door het afsluiten van invliegopeningen en het dichtzetten van kieren en openingen die toegang geven tot nestlocaties.

7.1.2 Kerkuil

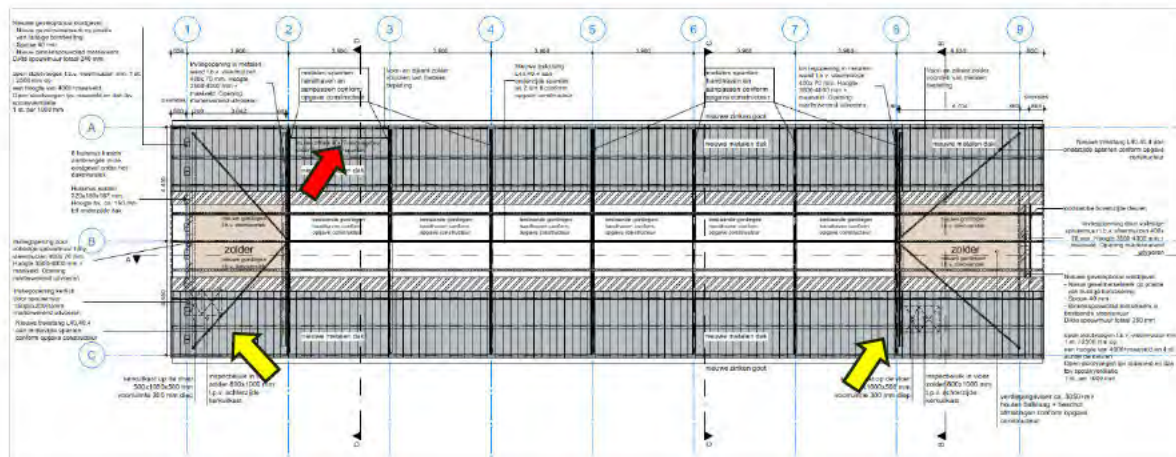
De vaste rustplaats in de noordelijke ligboxenstal zal door de ingreep verloren gaan. Daarom zullen er in de open wagenschuur twee alternatieve vaste rustplaatsen worden gerealiseerd, die tevens geschikt zijn als nestlocatie.

Beide uilenkasten worden gerealiseerd in een vleermuiszolder. Omdat predatie-risico's op vleermuizen moeten worden voorkomen, is het uitgangspunt dat de vleermuiszolders niet toegankelijk zijn voor de kerkuil. De constructieve en ruimtelijke scheiding tussen de uilenkast en de vleermuiszolder (bijvoorbeeld door een gesloten achterwand/afscheiding en het voorkomen van open kieren of doorsteken) is hierbij een randvoorwaarde. De kast in de westelijke zolder zal toegankelijk zijn voor de uilen via een opening in de westgevel, terwijl de kast in de oostelijke zolder toegankelijk is via de open wagenschuur.

De kasten dienen een afmeting te hebben van circa 50 x 100 x 50 centimeter, zoals modellen aangeboden door Waveka. De invliegopening van deze kast is 14 bij 19 centimeter. De opening in de westelijke kopgevel dient 15 bij 20 centimeter te zijn.

Onder de oostelijke kast wordt een opvangplaat (mest- en braakbalplaat) aangebracht. Deze plaat dient om braakballen en uitwerpselen op te vangen en voorkomt vervuiling van de onderliggende vloer. Hierdoor wordt het beheer vereenvoudigd en kan de omgeving van de kast periodiek worden gereinigd zonder dat de kast zelf hoeft te worden verwijderd of onnodig wordt verstoord. Daarnaast wordt in beide zolders een onderhoudsluik gerealiseerd, waardoor de nestkasten gereinigd en gecontroleerd kunnen worden. Daarmee wordt zowel de functionaliteit van de kast als de hygiëne en onderhoudbaarheid van de wagenschuur geborgd. Zie figuur 7.2 voor de locatie van de plaatsing van de kerkuilenkasten in de schuur.

De kerkuil kan in de huidige en toekomstige situatie de aanwezige stalen spanten gebruiken als zitpost. Om nog meer beschutting voor de kerkuil te creëren, waardoor de functie van roestplaats nog verder geoptimaliseerd kan worden, worden de buitenste twee compartimenten aan beide zijden van de wagenloods afgesloten aan de voorzijde. In totaal worden er dus vier compartimenten permanent afgesloten, waardoor er meer beschutting wordt gerealiseerd in de open wagenschuur. Achter één van de gesloten compartimenten wordt nog een extra zitbalk voor de kerkuil gerealiseerd (zie rode pijl in figuur 7.2).

Figuur 7.2 Nieuw ontwerp schuur met kasten (gele pijlen) voor de kerkuil. De rode pijl geeft de zitbalk voor de kerkuil aan (bron: PS Architectuur).

7.1.3 Overige vogelsoorten

Zwarte roodstaart

Er dienen twee nestkasten voor de zwarte roodstaart te worden gerealiseerd. Hierbij wordt gekozen voor inbouwkasten (halfholen neststeen 26 van Waveka), die aan de binnenzijde van de wagenloods worden gerealiseerd. Deze inbouwkasten worden ingemetseld in de achterwand. De exacte locaties hiervan zijn te vinden in het bijgevoegde schetsontwerp van PS Architectuur.

Witte kwikstaart

Voor de witte kwikstaart wordt één nestkast gerealiseerd. Hierbij kan worden gekozen voor zowel een inbouwkast als een hangkast. Hoewel deze maatregel niet verplicht is vanuit de vergunning, kan zij in de onderhavige situatie wel bijdragen aan ecologische meerwaarde.

Boerenzwaluw

Op de onderzoekslocatie is geen kolonie boerenzwaluwen (*Hirundo rustica*) aangetroffen, maar slechts een enkel broedgeval. Ter stimulering van de lokale populatie wordt voorgesteld om aan de binnenzijde van de wagenschuur circa 6 nestkommen voor de boerenzwaluw te plaatsen. De exacte locaties hiervan zijn te vinden in het bijgevoegde schetsontwerp van PS Architectuur. De gekozen situering is minimaal gelijkwaardig aan de functie die de jongveestal voorheen had toen deze nog in gebruik was twee jaar geleden, waardoor de functionaliteit van het leefgebied behouden blijft en wordt geborgd dat de soort de alternatieve voorzieningen daadwerkelijk kan benutten. Deze maatregel is niet verplicht vanuit de vergunningverlening, maar kan in de onderhavige situatie wel ecologische meerwaarde opleveren.

7.1.4 Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

Het kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis wordt gecompenseerd door zowel beide kopgevels als de lange achtergevel geschikt te maken voor vleermuizen. Dit wordt gerealiseerd door deze gevels op te trekken uit een bakstenen spouwmuur, met een ruimte van 2,5 tot 3 centimeter binnenruimte in de spouw. Hierdoor ontstaan twee volledig toegankelijke kopgevels met ieder een eigen microklimaat. Daarnaast wordt in de lange achtergevel een scheiding aangebracht in de spouwmuur, waardoor er ook sprake is van variatie in microklimaat in de twee verschillende delen van deze gevel. Deze gevels worden toegankelijk gemaakt door open stootvoegen. Per kopgevel zullen er minstens drie open stootvoegen gerealiseerd worden op een hoogte van circa vier meter. Op de lange gevel wordt minstens één open stootvoeg per 2,5 meter gerealiseerd, eveneens op een hoogte van circa vier meter. De open stootvoegen hebben de volgende afmetingen: 1,5–2,0 cm (breedte) × 5–30 cm (hoogte).

Ten behoeve van de constructieve veiligheid mogen spouwankers en overige noodzakelijke constructieve voorzieningen worden toegepast, mits deze de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de spouw als verblijfplaats niet verhinderen (zie figuur 7.3 en 7.4).

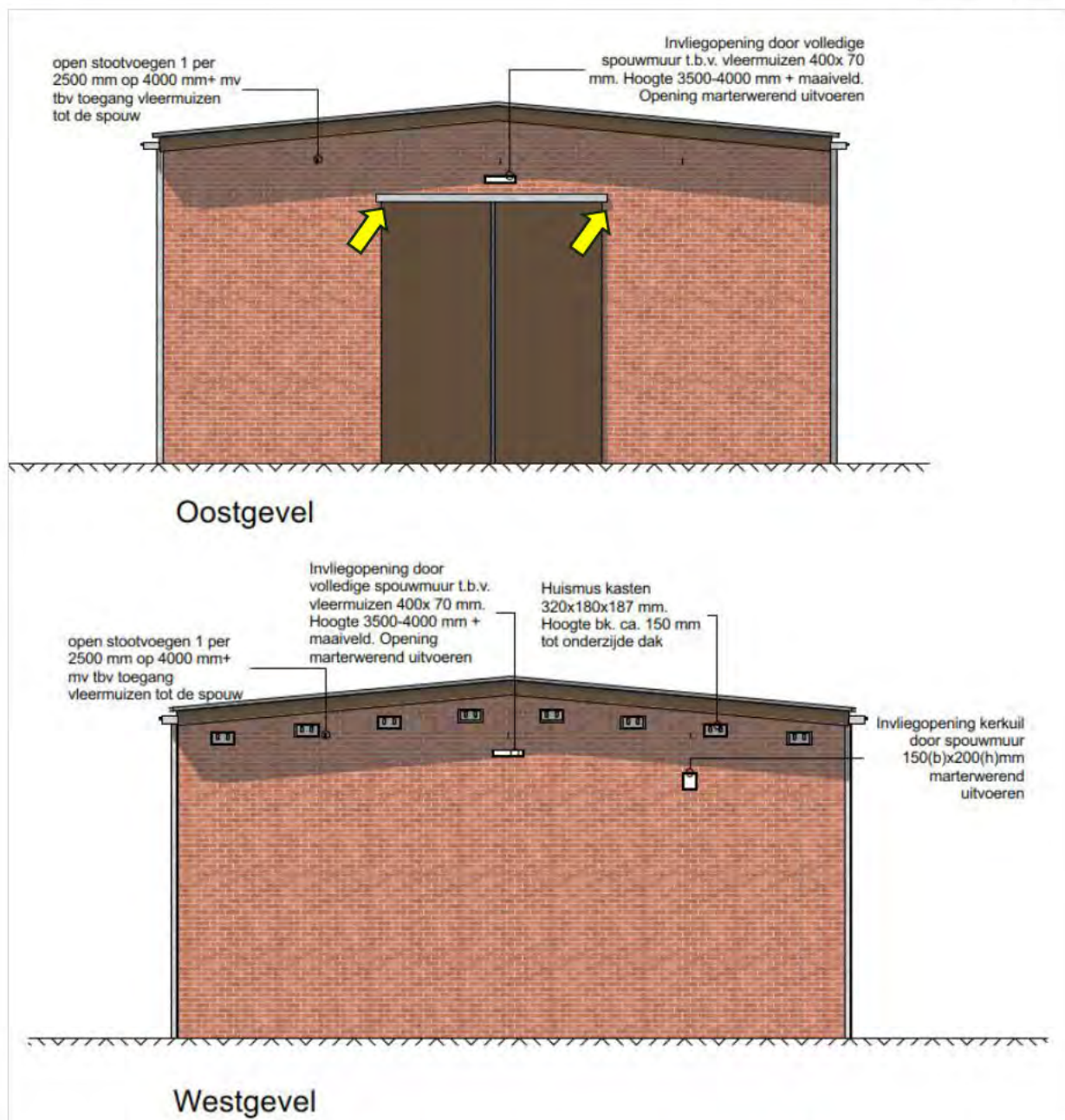
Het huidige kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis is aangetroffen aan de oostzijde van de noordelijke schuur, achter een staldeur. Om deze verblijfplaats op gelijkwaardige wijze binnen het plangebied te compenseren, worden op de oostelijke kopgevel van de wagenschuur twee staldeuren aangebracht. Deze twee staldeuren hebben een gezamenlijke afmeting van 3 meter breed en 3,5 meter hoog en worden vervaardigd uit duurzaam hout dat met een ecologisch verantwoorde beits is behandeld. Achter de deuren zal een ruimte van 2,5 tot 3 centimeter diep aanwezig zijn. Daarnaast kunnen vleermuizen door vier open stootvoegen achter deze deur ook toegang krijgen tot de open spouwmuur achter de deuren, waardoor een gelaagdheid in verblijfplaatsen ontstaat, die zeer waardevol kan zijn voor de temperatuurregulatie in kraamverblijfplaatsen. De vleermuizen krijgen toegang tot de ruimte achter de staldeuren door twee verticale openingen aan de zijkanten van de deuren. Deze openingen hebben de volgende afmetingen: 2,5–3,0 cm (breedte) × 5–7 cm (hoogte). De openingen worden enigszins tegen weersomstandigheden beschermd door het daklood dat over de bovenzijde van de deuren heen valt aan beide zijden 10 centimeter te laten oversteken.

Door deze inrichting ontstaat opnieuw een verblijfplaats die qua situering en type schuilruimte aansluit op de aangetroffen situatie. Daarmee blijft de functionele verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis op de onderzoekslocatie behouden. Daarnaast dragen de herplaatste staldeuren bij aan het omgevingsbeeld en de uitstraling van de gerenoveerde wagenschuur.

Door het beschikbaar maken van drie verschillende gevels en de ruimte achter de staldeuren, wordt een compensatiefactor van vier behaald, hetgeen overeenkomt met de lijn van het Kennisdocument voor de gewone dwergvleermuis. Doordat de compensatiemaatregelen dusdanig groot worden uitgevoerd, functioneren deze maatregelen ook als compensatie voor de aangetroffen zomer- en paarverblijfplaats.

Figuur 7.3 Oostgevel met geschikte blinde staldeur en open stootvoegen die zowel aan de achter, oost als westgevel toegang geven tot de spouw (gele pijlen). Opening grootvleermuis (rode pijl) (bron: PS Architectuur).

Figuur 7.4 Detail van de kopgevels met die diverse openingen voor vleermuizen. De gele pijl geeft de openingen naar de ruimtes achter de staldeuren weer (bron: PS Architectuur).

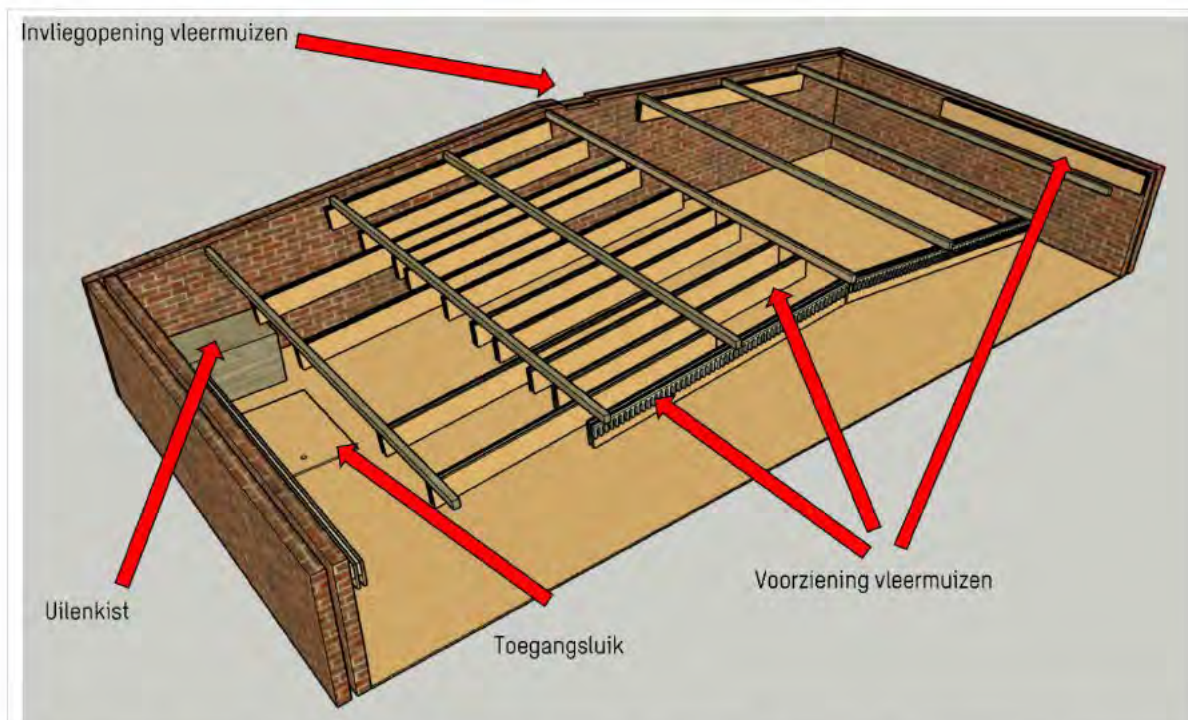
Gewone grootoorvleermuis

In de noordelijke schuur is een zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis aanwezig. Het betreft hierbij geen kraamverblijfplaats. Gezien de mate van plaatsgetrouwheid van deze soort dient desondanks eerst te worden onderzocht of behoud van de bestaande verblijfplaats mogelijk is. Voor andere verblijfplaatsen geldt echter een minder strikt afwegingskader. In de voorliggende situatie is vastgesteld dat behoud van deze verblijfplaats niet mogelijk is.

Ten behoeve van de gewone grootoorvleermuis worden in beide buitenste compartimenten van de wagenschuur speciale zolderruimten gerealiseerd die kunnen functioneren als verblijfplaats voor deze soort (zie figuur 7.2 en 7.5). De ontwerptekeningen van PS Architectuur, inclusief afmetingen, zijn als bijlage toegevoegd bij de vergunningsaanvraag. Deze zolder fungeert als duurzame vervangende verblijfplaats op bijna dezelfde locatie en wordt zodanig uitgevoerd dat de ruimte rustig, donker en voldoende beschermt is.

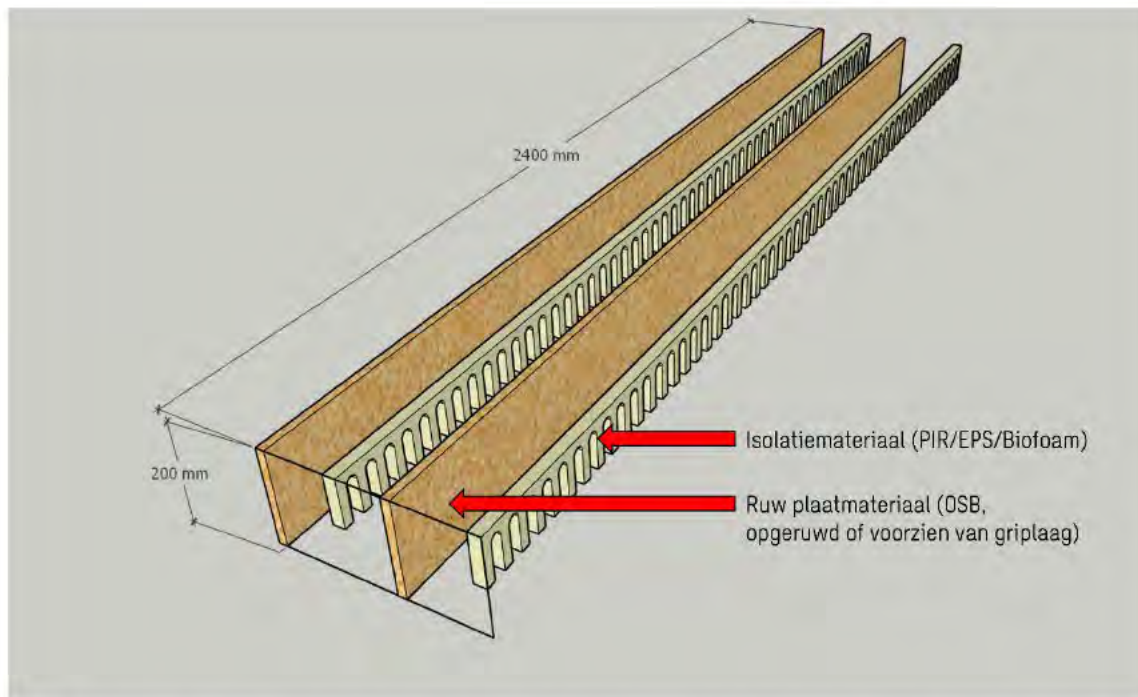
Beide zolders dienen onder het dakvlak geïsoleerd te worden, om te snelle opwarming van de zolder te voorkomen. Hiervoor dient PIR-isolatie gebruikt te worden met een ruwe OSB plaat aan onderzijde, zodat vleermuizen zich hieraan vast kunnen houden. Deze plaat dient gezamenlijk een dikte van 14 centimeter te hebben. De onderzijde van de zolder wordt gerealiseerd door houten dwarsbalken te bevestigen, waarop de vloer van de zolder uit hout wordt opgetrokken. De hoogte van de zolder bedraagt 155 centimeter, gemeten uit de nok van het dak. De hoogte aan de rakranden bedraagt dan circa 115 centimeter.

Onder deze OSB plaat dient een raamwerk van ruwhouten balken gerealiseerd te worden over vrijwel de gehele oppervlakte van het dak. Aan dit raamwerk worden vleermuisvoorzieningen gerealiseerd, die voorzien in wegkruipmogelijkheden (figuur 7.5 en 7.6). Deze vleermuisvoorzieningen bestaan uit vier lagen, afwisselend een plaat van ruw hout (bijvoorbeeld OSB, opgeruwd hout of voorzien van een griplaag), gevolgd door isolatiemateriaal met inkepingen. Voor het isolatiemateriaal kan gebruik gemaakt worden van bijvoorbeeld PIR, EPS of Biofoam. De vleermuisvoorzieningen hebben een lengte van 2,40 meter en hoogte van 20 centimeter en kunnen vooraf vervaardigd worden. Door het creëren van dergelijke vleermuisvoorzieningen, ontstaan wegkruipmogelijkheden met een grote variatie aan microklimaten. Vleermuizen kunnen wegkruipen tussen twee houten platen, of deels vrij liggen aan de open zijde van de voorziening. Deze voorzieningen worden grotendeels bevestigd aan het raamwerk van houten balken, maar ook aan alle beschikbare gevels dienen enkele voorzieningen bevestigd te worden, om de variatie aan beschikbare microklimaten nog verder uit te breiden. Daarnaast dient er voldoende ruimte aan het raamwerk van balken beschikbaar te blijven, zodat vleermuizen hier geheel vrij kunnen hangen.

Figuur 7.5 Inrichting vleermuiszolders voor gewone grootoorvleermuizen. In bovenstaand ontwerp is de scheidingswand naar de binnenzijde van de open wagenschuur weggelaten voor betere zichtbaarheid. De zolder wordt echter wel aan deze zijde afgesloten en is hier toegankelijk middels een invliegopening van 7 bij 40 centimeter

Tot slot dient er voor gewaakt te worden dat de vleermuisvoorzieningen de invliegopeningen niet belemmeren, zodat een vrije aanvliegroute beschikbaar blijft. Er worden ook geen andere voorzieningen op de zoldervloer geplaatst, zodat gewone grootoorvleermuizen voldoende vrije ruimte hebben om rond te kunnen vliegen binnen de zolder.

Figuur 7.6 Detailuitwerking wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen in de vleermuisvoorzieningen.

Een cruciaal onderdeel binnen het BIJ12-kader betreft de invliegmogelijkheid. De invliegopening dient zodanig te worden ontworpen en geplaatst dat deze goed vindbaar is en in vrije vlucht kan worden genomen, wat betekent dat er geen obstakels direct vóór de opening aanwezig mogen zijn. Daarnaast moeten invliegopeningen aan een aantal specifieke voorwaarden voldoen.

Voor de gewone grootoorvleermuis gelden specifieke eisen ten aanzien van de afmetingen en situering van invliegopeningen. Bij verticale (staande) invliegopeningen dienen de afmetingen circa 15–20 mm breed en meer dan 50 mm hoog te bedragen. Voor horizontale (liggende) invliegopeningen geldt een minimale afmeting van meer dan 50 mm breed en 15–20 mm hoog. Bij het aanbieden van verblijfplaatsen in kap- of zolderconstructies moet de invliegopening in vrije vlucht kunnen worden genomen. In de praktijk wordt algemeen aangenomen dat een invliegopening met een hoogte van circa 7 cm en een breedte van circa 40 cm optimaal is voor deze soort (zie BIJ12 – gewone grootoorvleermuis).

Bij het realiseren van dergelijke verblijfplaatsen is het van belang dat de invliegopeningen zich op minimaal 3 meter hoogte bevinden en dat sprake is van een vrije aan en uitvliegroute. Onder de invliegopeningen dienen geen obstakels aanwezig te zijn, zoals platte daken of overhangende takken. Daarnaast mogen de verblijfplaatsen niet worden gesitueerd nabij lichtbronnen, om verstoring te voorkomen.

Een ander belangrijk uitgangspunt is dat de zolderruimte toegankelijk blijft via een inspectie-/toegangs-luik, zodat periodieke controle en (indien nodig) schoonmaak mogelijk zijn, zonder de constructie te beschadigen of de volledige zolder te moeten openen. Zie hiervoor figuur 7.2 tot en met 7.5. Tot slot is het van belang dat een ervaren ecooloog de inrichting van de vleermuiszolder op locatie overziet en de constructie goedkeurt voordat de zolder afgesloten wordt.

Ongeschikt maken vleermuizen

De noordelijke ligboxenstal dient voorafgaand aan de sloopactiviteiten ongeschikt te worden gemaakt voor het gebruik door vleermuizen. Dit wordt gedeeltelijk gerealiseerd door aan de buitenzijde alle (potentiële) invliegopeningen af te sluiten met zogenoemde exclusion flaps (eenrichtingskleppen). Hiermee wordt geborgd dat eventueel aanwezige vleermuizen de aanwezige ruimtes aan de buitenzijde van de opstal kunnen verlaten.

Aangezien de stal niet, zoals een reguliere woning, volledig kan worden afgesloten met behulp van exclusion flaps of andere daarvoor aangewezen materialen, is het niet mogelijk om de gehele schuur uitsluitend met deze maatregel ongeschikt te maken. Om die reden zullen de asbesthoudende dakplaten op **15 oktober** gefaseerd, één voor één, worden verwijderd, zodat aanwezige vleermuizen de gelegenheid krijgen om op natuurlijke wijze uit te vliegen. Na het verwijderen van de dakplaten dienen de opstallen minstens één nacht met gunstige weersomstandigheden met rust gelaten te worden, zodat vleermuizen in de nacht de opstallen kunnen verlaten. Aansluitend zal het dak verder gefaseerd worden geopend. Hoewel er in de zuidelijke jongveestal geen vleermuizen zijn aangetroffen tijdens het onderzoek, dient deze stal wel op dezelfde wijze ongeschikt gemaakt te worden, zodat bij deze werkzaamheden ook geen vleermuizen gedood of verwond worden.

Het ongeschikt maken mag uitsluitend worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode en onder geschikte weersomstandigheden: een avondtemperatuur van minimaal 10 °C, windkracht < 3 Bft, en bij droog weer. Indien de werkzaamheden in verband met de aanwezigheid van asbest niet zodanig kunnen worden uitgevoerd dat gefaseerde sloop mogelijk is, waarbij het microklimaat stapsgewijs ongeschikt wordt gemaakt voor vleermuizen, dienen de werkzaamheden uitsluitend onder ecologische begeleiding te worden uitgevoerd. De ecologisch begeleider ziet erop toe dat het ongeschikt maken zorgvuldig en conform de geldende ecologische randvoorwaarden plaatsvindt, zodat negatieve effecten op vleermuizen worden voorkomen.

7.1.5 Steenmarter en wezel

Vanwege sanering van de zuidelijke schuur zal voor de steenmarter worden uiterlijk vóór september 2026 in totaal vier takkenhopen gerealiseerd. Twee van deze takkenhopen dienen ter compensatie van het verlies van de kraamverblijfplaats van de steenmarter, terwijl de andere twee dienen als compensatie voor het mogelijk kleine tijdelijke verlies van leefgebied voor de wezel. Eén van deze takkenhopen wordt uitgevoerd als marterhoop met geïntegreerde marterkast: de marterkast wordt in/aan de basis van de hoop geplaatst en vervolgens volledig aan het zicht onttrokken door deze af te dekken met takken en ander grof, natuurlijk materiaal. Hiermee ontstaat een rustige, droge en beschutte schuil- en (potentiële) voortplantingsplek. De takkenhopen kunnen gerealiseerd worden met lokaal 'snoeiafval'.

De afmetingen en basisuitvoering van de takkenhopen/marterhoop worden aangehouden conform het BIJ12 Kennisdocument Kleine marterachtigen (2024). Bij de verdere uitwerking worden de takkenhopen zodanig opgebouwd dat ze:

- structureel zijn (grof materiaal aan de buitenzijde, holtes/ruimtes inwendig);
- bij voorkeur een droge kern hebben (bijv. met stammen/stenen als basis, en dekking tegen inregenen);
- op een plek liggen met voldoende rust en dekking (bijv. nabij houtwallen/struweel), zodat de kans op daadwerkelijk gebruik door marterachtigen toeneemt.

Zie figuur 7.7 en 7.8 voor voorbeelden van takkenhopen/marterhopen.

Figuur 7.7 Takkenhoop (Kennisdokument kleine marterachtigen BIJ 12, 2024).

Figuur 7.8 Steenhoop (Kennisdokument kleine marterachtigen BIJ 12, 2024).

Om predatie van andere soorten die gebruik maken van de open wagenschuur te voorkomen, wordt bewust geadviseerd om de steenmarter niet in de wagenschuur te compenseren.

Schuur ongeschikt maken voor steenmarter

Om negatieve gevolgen voor de steenmarter te voorkomen, dient de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor deze soort. Dit ongeschikt maken moet plaatsvinden buiten de meest kwetsbare periode en kan worden uitgevoerd in de periode tussen september en maart. De wijze van ongeschikt maken komt overeen met de werkwijze voor vleermuizen.

Het ongeschikt maken dient gefaseerd te gebeuren, zodat het dier de gelegenheid heeft de verblijfplaats zelfstandig te verlaten. Voorafgaand aan en tijdens deze werkzaamheden dient een ecooloog te controleren of de maatregelen correct worden uitgevoerd en of de bebouwing daadwerkelijk vrij is van steenmarter.

Nieuwe schuur ongeschikt maken voor steenmarter

Bij de nieuwe schuur dient te worden voorkomen dat steenmarters toegang kunnen krijgen tot het gebouw, om predatie in verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels te voorkomen. Uit literatuur blijkt dat de grenswaarde voor openingen waar steenmarters doorheen kunnen bestaat uit een maximale diameter van 5 cm voor ronde openingen en maximaal 3 cm voor spleetvormige openingen (Zoogdiervereniging, 2024).

Bij het realiseren van invliegopeningen voor de grootoortvleermuis dient hier rekening mee te worden gehouden. De optimale afmetingen voor een invliegopening voor deze soort bedragen circa 7 cm in hoogte en 40 cm in breedte. Om te voorkomen dat steenmarters en andere marterachtigen via deze openingen toegang krijgen tot de (wagen)schuur, dienen preventieve maatregelen te worden getroffen.

Dit kan onder andere worden gerealiseerd door het creëren van een glad oppervlak rondom de invliegopeningen, bijvoorbeeld door toepassing van plexiglas, waardoor klimmen door steenmarters wordt bemoeilijkt. Het is hierbij wel van belang dat er een ruwe rand behouden blijft, zodat vleermuizen voldoende grip houden bij het in- en uitvliegen.

Daarnaast dient te worden voorkomen dat er klimhulpmiddelen aanwezig zijn in de directe nabijheid van de openingen, zoals klimplanten, containers tegen de gevel of regenpijpen, die de toegang tot de openingen kunnen vergemakkelijken.

Vegetatie rondom opstallen ongeschikt maken voor wezel

Rondom de opstallen zal een smalle strook groen verwijderd moeten worden vanwege de besmetting met asbest. Naar verwachting zal het gaan om een strook van 60 tot 80 centimeter breed. Van deze smalle groenstrook kunnen wezels gebruik maken. Om het doden of verwonden van wezels gedurende de werkzaamheden te voorkomen, dient de vegetatie voorafgaand aan de werkzaamheden verwijderd te worden. De exacte werkwijze zal vastgelegd worden in een ecologisch werkprotocol, maar maatregelen zullen bestaan uit het kort maaien van de vegetatie en het werken in één richting, zodat dieren de gelegenheid krijgen om weg te vluchten.

7.1.6 Overige soorten

Voor overige soorten die in de omgeving van de bebouwing voorkomen (o.a. das en wezel) maar geen beschermde functies in de bebouwing hebben, wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld om doden en verwonden tijdens de werkzaamheden te voorkomen. Dit protocol wordt vóór start van de werkzaamheden opgesteld en vastgesteld en bevat in ieder geval:

- Scope/werkgrenzen en relevante soorten (incl. contactgegevens ecooloog);
- Maatregelen tijdens uitvoering: gefaseerd werken, vermijden van nachtelijke verstoring waar mogelijk, zorgvuldig omgaan met open sleuven (uitklimvoorziening/afdekking), controle van materialen/opslagplaatsen;
- Bescherming leefgebied: voorkomen van versperring van looproutes/foerageergebied en beperken van verstoring (licht, geluid, trillingen) waar relevant;
- Calamiteitenprocedure: wat te doen bij aantreffen van dieren/sporen; stop-werk en inschakelen ecooloog;
- Toolbox/instructie voor aannemer en toezicht/registratie van naleving.

7.2 Doel maatregelen

Met de voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat de functionaliteit van de verblijfplaatsen verloren gaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt.

7.3 Effectiviteit maatregelen

Huismus

Door het tijdig realiseren van permanente alternatieve nestgelegenheid blijft de functionaliteit van voortplantings- en rustplaatsen behouden. Nestkasten voor huismussen zijn bewezen effectief en worden breed toegepast (Vogelbescherming, 2026).

De werkzaamheden vinden plaats buiten het broedseizoen. Indien tijdens de werkzaamheden een bezet nest wordt aangetroffen, worden de werkzaamheden direct stilgelegd en wordt een ecooloog geraadpleegd.

Kerkuil

Het aanbieden van permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen voorkomt verlies van ecologische functionaliteit. Nestkasten voor kerkuilen zijn een bewezen effectieve mitigerende maatregel. Plaatsing en uitvoering vinden plaats in overleg met een ecooloog.

De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode. Bij onverwachte aanwezigheid van een kerkuil worden de werkzaamheden stilgelegd en wordt een ecooloog ingeschakeld.

Overige vogelsoorten

Het realiseren van alternatieve nestgelegenheid in de vorm van nestkasten of inbouwvoorzieningen voor onder andere de boerenzwaluw, zwarte roodstaart en witte kwikstaart voorkomt verlies van voortplantingsplaatsen. Deze maatregelen zijn effectief gebleken in vergelijkbare situaties.

De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Bij aantreffen van een bezet nest geldt een stop-werk-procedure en wordt een ecooloog geraadpleegd.

Gewone dwergvleermuis

Door het tijdig aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen en het realiseren van permanente verblijfvoorzieningen in de schuur blijft de ecologische functionaliteit voor de gewone dwergvleermuis behouden.

Op diverse locaties in Nederland zijn dergelijke voorzieningen in gebruik genomen door de soort.

Gewone grootoorvleermuis

Om negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden te voorkomen, worden mitigerende maatregelen getroffen. Deze bestaan uit het tijdig aanbieden van alternatieve zolderverblijfplaatsen die aansluiten bij de ecologische eisen van de soort.

De alternatieve verblijfplaatsen worden beschikbaar gesteld vóór het ongeschikt maken en verwijderen van de bestaande zolder, zodat de ecologische functionaliteit van de zolderverblijfplaats behouden blijft en geen onderbreking ontstaat in het gebruik.

Steenmarter

Om negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden te voorkomen, worden mitigerende maatregelen getroffen die waarborgen dat de ecologische functionaliteit van rust- en verblijfplaatsen behouden blijft.

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en voorafgegaan door een ecologische inspectie van de te bewerken bebouwing. Indien noodzakelijk wordt de bebouwing onder ecologische begeleiding op zorgvuldige wijze ongeschikt gemaakt, zodat aanwezige dieren de gelegenheid krijgen het verblijf zelfstandig te verlaten en uit te wijken naar alternatieve rustplaatsen in de directe omgeving.

Door het tijdig aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen in de nabijheid van het plangebied kunnen aanwezige dieren uitwijken zonder verlies van functioneel leefgebied.

Wezel

Om negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden te voorkomen, worden mitigerende maatregelen getroffen die waarborgen dat er geen wezels gedood of verwond worden. Daarnaast worden er alternatieve verblijfplaatsen aangeboden.

7.4 Uitvoering maatregel: monitoring

De gemeente Ede zal in een later stadium een onderhoudsovereenkomst aanbieden aan de provincie Gelderland, waarin uitgewerkt wordt hoe de verblijfplaatsen langdurig onderhouden en behouden zullen worden. Middels het regelmatig onderhouden en reinigen van de nest- en verblijfplaatsen, kan ook in beeld worden gebracht of de getroffen maatregelen gebruikt worden. Actieve monitoring is naar de aangetroffen soorten en functies niet noodzakelijk. Wel wordt geadviseerd om de lokale uilenwerkgroep te betrekken bij het onderhouden van de nestkasten voor de kerkuil.

7.5 Zorgvuldig handelen

Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het aanbieden van verblijfplaatsen en het ongeschikt maken van de woningen in de minst kwetsbare periode van desbetreffende soort. In onderhavig ecologisch activiteitenplan staat beschreven op welke wijze negatieve effecten ten aanzien van de gewone dwergvleermuis wordt voorkomen. Bij het onverhoopt aantreffen van een individu van een beschermde soort dient het werk te worden stilgelegd en direct contact opgenomen met de betrokken ecologisch begeleider Sweco. In eerste instantie zal [REDACTED] vanuit Sweco het eerste aanspreekpunt zijn.

8 Staat van instandhouding

8.1 Huismus

8.1.1 Huidige staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de huismus is als zeer ongunstig beoordeeld en staat op de Rode lijst als gevoelig. Huismussen worden nagenoeg overal in Nederland aangetroffen waar geschikt broedgebied met omliggend functioneel leefgebied aanwezig is. De soort vermijdt bossen en ontbreekt in gebieden met weinig bebouwing zoals grote delen van de Veluwe, het Lauwersmeergebied en grote delen van de meeste Waddeneilanden.

Ooit was de huismus de meest algemene broedvogel van Nederland. De soort is de laatste decennia om onbekende reden in aantal vrij hard achteruit gegaan. Begin jaren tachtig van de 20e eeuw begon de afname, die in de beginjaren negentig versnelde. Dit heeft geresulteerd in een landelijke afname van meer dan 50% van het aantal broedparen. Niet overal neemt de huismus af. In het landelijk gebied van hoog Nederland zijn de aantallen huismussen stabiel. In het stedelijk gebied neemt hij nog steeds af. Sinds de eeuwwisseling lijkt de broedpopulatie zich te herstellen; het is nog onduidelijk of dit een structureel herstel is of dat het een tijdelijke opleving betreft.

8.1.2 Afbreuk van de staat van instandhouding?

Bij de voorgenomen ingreep komen tijdelijk drie nestlocaties van de huismus te vervallen. Het aantal nestlocaties van de huismus blijft, door het aanbieden van voldoende alternatieve verblijfsmogelijkheden in de directe omgeving, behouden tijdens en na uitvoering van de werkzaamheden. Samen met het uitvoeren van ongeschikt maken buiten de kwetsbare broedperiode zorgen deze maatregelen dat de staat van instandhouding niet het geding komt.

8.2 Kerkuil

8.2.1 Huidige staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de kerkuil in Nederland is per 2022 beoordeeld als gunstig voor de broedvogelpopulatie, verspreiding en het leefgebied. De Vogelrichtlijn is gericht op de instandhouding van alle in Europa in het wild levende vogelsoorten, waaronder de kerkuil. Lidstaten moeten ervoor zorgen dat deze soorten zich in een gunstige staat van instandhouding bevinden, wat neerkomt op een duurzame en gezonde populatie. Voor de kerkuil zijn in Nederland geen speciale beschermingszones aangewezen, maar de landelijke populatie moet zich wel op een gunstig niveau kunnen handhaven.

8.2.2 Afbreuk van de staat van instandhouding?

Door de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kan zonder mitigerende maatregelen sprake zijn van het verloren gaan van een nest- of verblijfplaats van de kerkuil. Hierdoor zou lokaal sprake kunnen zijn van aantasting van de ecologische functionaliteit van voortplantings- en rustplaatsen.

Door het tijdig en permanent aanbieden van alternatieve nest- en verblijfplaatsen, in de vorm van speciaal voor kerkuilen geschikte nestkast, blijft de functionaliteit van deze plaatsen echter behouden. De alternatieve voorzieningen worden vóór aanvang van de werkzaamheden gerealiseerd en blijven duurzaam beschikbaar.

8.3 Overige vogelsoorten

8.3.1 Huidige staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de zwarte roodstaart is momenteel gunstig. Voor deze soort zijn in Nederland geen speciale beschermingszones aangewezen. De voorgenomen werkzaamheden kunnen zonder maatregelen leiden tot het tijdelijk verlies van een voortplantingsplaats.

8.3.2 Afbreuk staat van instandhouding?

Door het treffen van mitigerende maatregelen, waaronder het realiseren van alternatieve nestgelegenheid en het uitvoeren van werkzaamheden buiten het broedseizoen, blijft de ecologische functionaliteit van voortplantings- en rustplaatsen behouden.

8.4 Gewone dwergvleermuis

8.4.1 Huidige staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. In 2013 werd de landelijke gunstige staat van instandhouding als gunstig beoordeeld (soortenstandaard gewone dwergvleermuis, 2014). Momenteel is de staat van instandhouding echter onbekend. Gedurende het hele jaar maken gewone dwergvleermuizen gebruik van bebouwing. In de bebouwing maakt de soort gebruik van de spleetvormige ruimten als spouwmuren, achter gevelbetimmering en onder dakpannen om in gebruik te nemen als verblijfplaats. Naar verwachting is ook de lokale gunstige staat van instandhouding vergelijkbaar met de landelijke staat van instandhouding en dus gunstig. Dit door dat de onderzoekslocatie schuren bevat met spouwmuur, daken en deuren met geschikte toegangsmogelijkheden voor vleermuizen.

8.4.2 Afbreuk staat van instandhouding?

Bij de voorgenomen ingreep komen tijdelijk drie verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis te vervallen. Door het tijdig aanbieden van voldoende alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving van het plangebied (de wagenschuur) blijft het aantal functionele verblijfplaatsen behouden, zowel tijdens als na de uitvoering van de werkzaamheden.

In combinatie met het ongeschikt maken van de bestaande verblijfplaatsen buiten de kwetsbare overwinteringsperiode wordt geborgd dat de ecologische functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden blijft en dat de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in het geding komt.

8.5 Gewone grootoorvleermuis

8.5.1 Huidige staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis is matig ongunstig. Het landelijke aantal wordt geschat op circa 5.000 tot 7.000 individuen. Ook het toekomstperspectief van de soort is ongunstig, maar kan als gunstig worden beschouwd indien voldoende compenserende maatregelen worden getroffen.

8.3.2 Afbreuk staat van instandhouding?

De voorgenomen ingreep kan leiden tot het tijdelijk verlies van potentiële zolderverblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis. Door het tijdig aanbieden van geschikte alternatieve zolderverblijfplaatsen in de directe omgeving van het plangebied blijft de ecologische functionaliteit van rust- en verblijfplaatsen behouden.

De alternatieve voorzieningen zijn afgestemd op de ecologische eisen van de soort en worden beschikbaar gesteld vóór het ongeschikt maken van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast worden werkzaamheden uitgevoerd buiten de kwetsbare perioden voor vleermuizen en onder ecologische begeleiding.

Gelet op de aard en omvang van de ingreep, de tijdelijke duur van het effect en de getroffen mitigerende maatregelen, blijft het aantal functionele verblijfplaatsen op lokaal niveau behouden. Daarmee wordt voorkomen dat negatieve effecten optreden op populatieniveau en komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis niet in het geding.

8.6 Steenmarter

8.6.1 Huidige staat van instandhouding

De huidige staat van instandhouding van de steenmarter is 'niet bedreigd' (Rode Lijst, 2020). De steenmarter komt verspreid in Nederland voor en maakt gebruik van een breed scala aan leefgebieden, waaronder bebouwing en agrarisch gebied. De soort is opportunistisch van aard en de aantallen nemen in Nederland de laatste jaren fors toe.

Het verlies van één vaste rust- of voortplantingsplaats zal daarom niet leiden tot een negatief effect op de staat van instandhouding van de soort, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau. Om de ecologische functionaliteit voor de soort zoveel mogelijk te behouden, wordt voorgesteld voorafgaand aan de werkzaamheden 3 vervangende verblijfplaatsen te realiseren, die duurzaam behouden blijft. Hiermee wordt geborgd dat op de lange termijn voldoende uitwijkmogelijkheden voor de soort aanwezig blijven.

8.6.2 Afbreuk staat van instandhouding?

De voorgenomen ingreep kan leiden tot het tijdelijk verlies van rust- en schuilplaatsen van de steenmarter in bestaande bebouwing. Door het tijdig aanbieden van voldoende alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving van het plangebied blijft de ecologische functionaliteit van rust- en verblijfplaatsen behouden.

Het ongeschikt maken van bestaande verblijfplaatsen vindt plaats onder ecologische begeleiding en op een zodanige wijze dat aanwezige dieren de gelegenheid krijgen het verblijf zelfstandig te verlaten en gebruik te maken van de aangeboden alternatieven. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en afgestemd op de ecologie van de soort.

Gelet op de beperkte omvang en tijdelijke aard van de effecten, in combinatie met de te treffende mitigerende maatregelen, blijft het functioneel leefgebied van de steenmarter op lokaal niveau behouden. Daarmee treden geen negatieve effecten op populatieniveau op en komt de gunstige staat van instandhouding van de steenmarter niet in het geding.

8.7 Wezel

8.7.1 Huidige staat van instandhouding

De wezel staat onder druk in Nederland. Deze soort is afhankelijk van kleinschalig landschap met groene verbindingzones en beschutting, bijvoorbeeld traditioneel boerenland met houtwallen en singels. De wezel is als 'gevoelig' aangeduid op de Rode Lijst (van Norren et al., 2020). De voornaamste reden hiervoor is de achteruitgang van geschikt habitat, verkeersslachtoffers en waarschijnlijk het gebruik van rodenticiden (muizen- en rattenbestrijdingsmiddelen). Wezelpopulaties zijn sterk afhankelijk van het aanbod kleine prooidieren, vooral veldmuizen en rosse woelmuizen. Rond 1950 was de wezel een algemeen voorkomende soort in het land, maar sinds 1980 neemt het aantal waarnemingen af.

8.7.2 Afbreuk staat van instandhouding?

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt het groen dat geschikt is als rust- en voortplantingsplaats niet aangetast. Daarnaast zal het doden en verwonden van individuen zoveel mogelijk worden voorkomen door te werken conform een ecologisch werkprotocol. De oppervlakten die vrij komen na het saneren en slopen van de opstallen, zullen als natuur worden ingericht, waardoor het leefgebied van de wezel vergroot zal worden. De staat van instandhouding komt daardoor niet in het geding.

9 Conclusie en samenvatting

9.1 Conclusie

De voorgenomen activiteiten aan de Kreelseweg 94 te Ede zijn zonder mitigerende maatregelen niet uitvoerbaar binnen het geldende wettelijke kader. Door het toepassen van de beschreven maatregelen wordt echter voorkomen dat vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten duurzaam worden aangetast. Het aantal en de kwaliteit van verblijfplaatsen blijven behouden of worden gecompenseerd, waardoor geen afbreuk wordt gedaan aan de (lokale) staat van instandhouding van de beschreven soorten.

Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de activiteiten, mits uitgevoerd conform dit activiteitenplan en onder ecologische begeleiding, verenigbaar zijn met de Omgevingswet. De aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is daarmee ecologisch goed onderbouwd en uitvoerbaar.

9.2 Samenvatting

De gemeente Ede heeft Sweco opdracht gegeven om een activiteitenplan op te stellen in het kader van een omgevingsvergunningsaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit aan de Kreelseweg 94 te Ede. Aanleiding hiervoor is de voorgenomen sloop en herinrichting van voormalige agrarische opstallen binnen het onderzoeksgebied. Uit aanvullend ecologisch onderzoek blijkt dat op en rondom de locatie diverse beschermde soorten voorkomen, waaronder huismus, kerkuil, zwarte roodstaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en steenmarter.

Zonder het treffen van maatregelen zouden de voorgenomen werkzaamheden leiden tot overtreding van meerdere verbodsbepalingen uit de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving. Daarom is een pakket aan mitigerende maatregelen opgesteld, gericht op het behouden van de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen en het voorkomen van negatieve effecten op de betrokken populaties. Deze maatregelen bestaan onder andere uit het tijdig ongeschikt maken van de schuren, het realiseren van alternatieve en permanente verblijfplaatsen in de wagenschuur en het uitvoeren van werkzaamheden buiten de kwetsbare perioden van de betreffende soorten.

Daarnaast is onderzocht of er redelijke alternatieven mogelijk zijn voor de locatie, inrichting, werkwijze en planning van de werkzaamheden. Geconcludeerd is dat dergelijke alternatieven niet haalbaar of ecologisch minder wenselijk zijn. Met de voorgestelde aanpak kan de staat van instandhouding van de betrokken soorten worden behouden.

Geraadpleegde bronnen

Arcadis (2023). Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten. Rapport BIM360Docs, d.d. 21 november 2023, Arcadis Nederland B.V. Opgehaald van <https://www.provinciegroningen.nl>.

BIJ12 (2023b). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>.

BIJ12 (2024a). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/>.

BIJ12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen. Opgehaald van: <https://www.bij12.nl/kennisdocumenten/kennisdocument-kleine-marterachtigen/>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2025). Vleermuisprotocol 2021, geactualiseerd voor meervleermuis 2025. Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol-2021-geactualiseerd-voor-meervleermuis>.

Zoogdiervereniging. (2024). Zoogdier, 32(4). Opgehaald van: <https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/2024-01/zoogdier-32-4-web.pdf>

Bijlage 1 Omgevingswet

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de vogelrichtlijn of de habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000- gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
 - f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,
 - g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aankijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:
 - a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
 - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.
2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.
3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:
 - a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
 - b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;

3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en

4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

- b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
- b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.